

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मानवविज्ञान विद्याशाखा
(Faculty of Humanities)

Three / Four Years Degree Bachelor of Arts
Level - 4.5

अभ्यासक्रम
(Syllabus)

बी. ए. प्रथम वर्ष- सत्र १ व २ - विषय- मराठी भाषा
B. A. First Year- Semester-I & II – DSC-Marathi Language

Courses effective from Academic Year 2024-25
Under NEP 2020

मराठी अभ्यास मंडळ

Index

S.N	Item	Page No
1	सदस्य यादी - मराठी अभ्यास मंडळ	3
2	Scheme- Examination, Evaluation and Assessment (University Draft)	4
3	मराठी भाषा अभ्यासक्रमाची उद्दिष्ट्ये व अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs):	5
	Syllabus - B. A. First Year Semester-I- Major / Minor-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)	
4	Scheme (Teaching & Learning)- B. A. Semester - I (NEP)-DSC- Marathi Language	7
5	Major / Minor-DSC-Marathi Language -Theory-I - माय मराठी: भाग -१ (639201)	8
6	SEC-Marathi -Theory-I - मराठी भाषिक कौशल्ये (639276)	11
7	AEC-Marathi -Theory/ Demonstrative-I - उपयोजित मराठी लेखन (639281)	13
	Syllabus - B. A. First Year Semester-II- Major / Minor-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)	
8	Scheme (Teaching & Learning) B. A Semester - II (NEP)-DSC -Marathi Language	15
9	Major / Minor-DSC-Marathi Language-Theory-II - माय मराठी: भाग -२ (639202)	16
10	VSC-Marathi Language-Theory-I - वाचन कौशल्ये (639271)	19
11	SEC-Marathi -Theory-II - मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व (639277)	21
12	AEC-Marathi -Theory/ Demonstrative-II - प्रभावी संभाषण (639282)	23

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ - मानवविज्ञान विद्याशाखा

मराठी अभ्यास मंडळ -२०२२ -२०२७

अ क्र	नाव	पद	पत्ता
1	डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे	अध्यक्ष	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कडी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालटे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

Examination, Evaluation and Assessment Scheme

The total marks for each Course shall be based on Continuous Assessment and Semester End Examination. Each theory course of Major, Minor, GE/OE, AEC, IKS, VEC as mentioned in **Appendix 9** prepared by the respective Board of Studies shall be evaluated as per the scheme as mentioned in the **Table**

Vertical No.	The Vertical	Mode of Examination, Evaluation & Assessment	Theory				Theory (Total)		Practical				Practical (Total)	
			External		Internal				External		Internal			
			Max. Marks	Min Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks
a	Major	External & Internal	30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
b	Minor		30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
c	Generic/ Open Elective	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
d	VSC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
	SEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
e	AEC (Eng. & One MIL Composite)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	IKS (Generic)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	VEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
f	Internship/ Apprenti-ceship	Internal	Assessment of these verticals shall be based on various activities/practices. The evaluation/assessment shall be done by appointing external examiner by principal from Industry/Organisation/Academia. The mentor faculty shall be the internal examiner. It shall be evaluated by giving maximum 50 marks per 2 Credit Course with separate activity weightages/levels. A detailed SOP for this assessment process shall be prescribed separately.											
	FP/CEP													

Continuous Assessment Tests (CAT)

For internal assessment, the Continuous Assessment Tests (CAT) shall be conducted as under-

- i) Three CAT each of 8 / 10 Marks (Theory) as applicable and 10 Marks (Practical).
 - First on completion of 25% Syllabus of the course or on completion of 25 teaching days,
 - Second on completion of 50% Syllabus of the course or on completion of 50 teaching days,
 - Third on completion of 75% Syllabus of the course or on completion of 75 teaching days.
- ii) Each concurrent assessment (CAT-I, II & III) will be mapped to relevant Course Learning Outcome.
- iii) Total Performance in CAT (i.e.40 %) shall be based on the **best two out of three** in CAT examinations
- iv) Internal assessment (CAT) shall be carried out by the respective course teacher by choosing variety of assessment tools/methods such as class test, record book, seminar, case study, field work, mini project work, quiz or any innovative method, which may be deemed to be appropriate for assessing the relevant course outcome.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities) Board of Study - Marathi

बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व निष्पत्ती

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात भाषेला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. 'मातृभाषा' मानवी जीवनातील प्रगतीचा पाया आहे. आत्मप्रगटीकरण, आत्मचिंतन, विचारांची देवाण-घेवाण, संस्कृतीची जोपासना, समाजातील आर्थिक, राजकीय व्यवहार, व्यक्तिमत्त्वाचा विकास या सर्व गोष्टींसाठी भाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेच्या सामर्थ्यावर अभ्यासकाला कोणत्याही विषयाच्या अभ्यासासाठी आवश्यक असलेली आकलनशक्ती व कौशल्य यांचा विकास होण्यास मदत होते. साध्या श्रवण-भाषण कौशल्यापासून ते प्रतिभासंपन्न सृजनशीलतेपर्यंत प्रत्येक क्रियेत मातृभाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेतूनच कोणत्याही क्षेत्रातील ज्ञान मिळविणे सुलभ जाते.

मराठी भाषा अतिशय समृद्ध अशी भाषा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी भाषिक संवेदना, भावना, विचारशीलता, भाषेच्या विविध प्रवाहाची अभिवृद्धी आवश्यक असते. मराठी भाषा विषयाच्या अभ्यासक्रमातून वैचारिकता समृद्ध होण्यास मदत होईल. जीवनानुभवाची नवीन दृष्टी प्राप्त होईल. पदवी पातळीवर मराठी भाषा ही मेजर - मायनर, VSEC, AEC, SEC, OE, Project, Internship अशा विविध अभ्यासपत्रिकेचे विद्यार्थी अध्ययन करणार आहेत हे लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती निश्चीत केली आहे.

१) बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

- १) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेचे सखोल ज्ञान विकसित करणे.
- २) विद्यार्थ्यांचे भाषिक कौशल्ये (वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण) विकसित करणे.
- ३) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याच्या विविध प्रवाहांचा, कालखंडांचा व साहित्यप्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ४) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेची व्याकरणिक रचना, भाषाविज्ञान व भाषेचा विकास समजावून सांगणे.
- ५) विद्यार्थ्यांमध्ये लोकसाहित्य, सांस्कृतिक परंपरा आणि सामाजिक मूल्यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे.
- ६) विद्यार्थ्यांमधील सर्जनशील लेखन, अनुवाद आणि संवादकौशल्यांना प्रोत्साहन देणे.
- ७) विद्यार्थ्यांमधील संशोधनाभिमुख दृष्टिकोन व स्वतंत्र अध्ययनाची सवय विकसित करणे.
- ८) विद्यार्थ्यांना साहित्यकृतींचे चिकित्सक व विश्लेषणात्मक आकलन घडवणे.

२) बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (Course Outcomes)

- १) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, तिची रचना, व्याकरण व वैशिष्ट्ये समजून घेता येतील.
- २) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय होईल.
- ३) मराठीच्या लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्मसमभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होण्यास मदत होईल.
- ४) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी, भाषा, साहित्य, कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित होईल.
- ५) विद्यार्थी योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील साहित्य निर्मिती करतील.
- ६) विद्यार्थ्यांमध्ये भाषा व साहित्याचा सामाजिक, कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता संवेदनशीलता निर्माण होईल.

- ७) विद्यार्थ्यांना साहित्याचे, भाषेचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल. मराठीच्या तात्त्विक अभ्यासासह रोजगाराच्या संधी साठीची भाषिक कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ८) क्षमतावर्धित व कौशल्यावर आधारित अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याची कुवत निर्माण करतील.
- ९) इंटर्नशिपच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याचे कसब स्वतः मध्ये निर्माण करतील.

३) अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेतल्यास आज विद्यार्थ्यांना जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल. बी.ए. मराठी भाषा हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी तील विविध भूमिका, उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार तसेच ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक विविध विषयावर आयोजित संमेलने, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे यात निवेदक म्हणून तर, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार म्हणून इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. संगणक शिक्षण जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ, गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडिओ, ऑडिओ, व्हिडिओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सॉर्टिंगसारख्या गोष्टीचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

ई-मेल, विविध ॲप, युट्यूब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईट्सच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून संधी आहे. शिवाय व्यावसायिक वाचक, निवेदक, वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार तसेच संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परीक्षक, निरीक्षक, सूचीकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटुंबाकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- साहाय्यक, संशोधन-लेखक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात साहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati
Faculty: Humanities – Discipline / Subject - Marathi Language
Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor - DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)

(Three / Four Years Bachelor's Degree Programme)

B. A. First Year -Semester – I (NEP) Level - 4.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs./Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a & b	Major / Minor-DSC-Marathi Language	Theory-I	639201	माय मराठी : भाग -१	4	4	4	60	40	100
	a & b	Minor / Major- DSC.	Theory-I	-----	-----	4	4	4	60	40	100
	c	GOEC/ OE (Other than faculties of Humanities)	Theory-I OE-1	-----	-----	2	2	4	--	30+20	50
			Theory-II OE-2	-----	-----	2	2		--	30+20	50
	d	SEC- Marathi (Basket)	Theory-I	639276	मराठी भाषिक कौशल्ये	2	2	2	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	e	AEC-English	AEC-Marathi	Theory-I	--	---	1	2	8+	--	15 +10
Theory-I Demonstrative -I				639281	उपयोजित मराठी लेखन	1	2X Number of Batches	--		15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
Theory				----	Indian Knowledge System	2	2	--		30 + 20	50
f	VEC -(Value Education Course)	CC-	Theory-I	----	Environment Studies	2	2	4	---	30 + 20	50
			Outdoor	---	----	2	4		--	--	--
Total						22					500

B. A. First Year Semester- I (NEP) Level - 4.5
Vertical- a / b
Major / Minor- DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639201

Course Name -Major / Minor-DSC- Marathi Language -Theory -I – माय मराठी : भाग – १

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -I	Major /Minor- DSC- Marathi Language	Theory-I	639201	माय मराठी : भाग -१	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांच्या वैचारिक विकासासाठी संधी उपलब्ध करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन व परिचय होईल. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकास होण्यास हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- I (NEP) Major /Minor -DSC- Marathi Language -Theory -I - माय मराठी : भाग - १			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - १ व २) संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील-भाग- १ सत्र - १)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	माय मराठी (भाग - १ व २) - या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग- १ सत्र - १ अंतर्गत - विभाग - अ (वैचारिक) १. स्त्री- पुरुष तुलना- ताराबाई शिंदे २. लोकशाहीचे भवितव्य - डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ३. जीवनाच्या सुगंधी मिठीसाठी - बाबा आमटे ४. महात्मा जोतीराव फुले यांचे शेती आणि शेतकरी या संबंधीचे विचार- प्रल्हाद लुलेकर या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	विभाग - ब (ललित) १. सुरीयेचा दृष्टान्त - केशिराजबास २. आंगण - मधुकर केचे ३. अरणी - मारुती चितमपल्ली ४. अन्वरशा फकीर - मधुकर वाकोडे या ललित घटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	विभाग - क (कविता) १. काईं रुपे वानु नंदाचा कुमरु - महदंबा २. पसायदान- संत ज्ञानेश्वर ३. भला जन्म हा तुला लाभला - राम जोशी ४. नवा शिपाई - केशवसुत ५. यार हो - सुरेश भट ६. अजून वादळ उठले नाही - ज्योती लांजेवार ७. दोस्तहो - बबन सराडकर ८. पिळले जाते आयुष्य - रमेश मंगरे या कवितांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester- I (NEP) Major /Minor -DSC- Marathi Language -Theory -I - माय मराठी : भाग – १		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - १ व २)		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

SEC-Basket- Marathi
B. A. First Year Semester-I (NEP)
DSC- Marathi Language
Vertical- d (ii)
SEC- (Skil Enhancement Course) - Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639276

Course Name – SEC- Marathi -Theory -I - मराठी भाषिक कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -I	SEC – Marathi	Theory-I	639276	मराठी भाषिक कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना संवाद कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांच्या अहवाल लेखन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. - विद्यार्थ्यांना कार्यक्रम आयोजन व वृत्तान्तलेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थ्यांना संवाद कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांच्या अहवाल लेखन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. - विद्यार्थ्यांना कार्यक्रम आयोजन व वृत्तान्त लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- I- (NEP) SEC-Marathi - Theory -I - मराठी भाषिक कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – शब्दगंध भाग -२ संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –राघव पब्लिशर्स & डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, ऑगस्ट २०२३ या संपादित पाठ्यपुस्तकातील सत्र - ३ - विभाग – ड, सत्र - ४ - विभाग – ड अंतर्गत समाविष्ट लेख			
Unit	घटक / उपघटक Credits	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	शब्दगंध भाग -२ या संपादित पाठ्यपुस्तकातील सत्र - ३ - विभाग – ड, अंतर्गत लेख – १ भाषा कौशल्ये आणि व्यवसायाच्या संधी : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	लेख – २ अहवाल लेखन : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	सत्र - ४ - विभाग – ड, अंतर्गत लेख -१ कार्यक्रमाचे आयोजन : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-IV	लेख – २ वृत्तान्त लेखन : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		वेळ - 2 तास
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित प्रात्यक्षिक, वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	1.उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. 2.व्यावहारिक मराठी , ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

B. A. First Year Semester- I (NEP)
Vertical-e (i)
AEC- (Ability Enhancement Course)- Marathi
अभ्यासक्रम / Syllabus
Course Code - 639281

Course Name -AEC -Marathi - Theory / Demonstrative -I – उपयोजित मराठी लेखन

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Title	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -I	AEC- Marathi	Theory / Demonstrative -I	639281	उपयोजित मराठी लेखन	1	Total =30 (Per Batch) per week =2 (Per Batch)	1 Hrs.	Internal 10 + College Level Theory 15 Total= 25

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. लेखन कौशल्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास करण्यास मदत करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत लेखन कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास या अभ्यासक्रमाची मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- I- (NEP) AEC -Marathi - Theory / Demonstrative -I – उपयोजित मराठी लेखन			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे, प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. (या पुस्तकातील भाग -१)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	लेखन व संभाषण कौशल्ये – या संपादित पुस्तकातील भाग -१ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक-१ लेखन कौशल्ये मधील लेखनकौशल्याची उद्दिष्टे, लेखनकौशल्याचे टप्पे, लेखनाचे प्रकार, जाहिरात लेखन, जाहिरात प्रकार, वर्तमानपत्रासाठी जाहिरात लेखन, आकाशवाणीसाठी जाहिरात लेखन इत्यादी उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	लेखन व संभाषण कौशल्ये – या संपादित पुस्तकातील भाग -१ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक-१ लेखन कौशल्ये मधील दूरचित्रवाणीसाठी जाहिरात लेखन, संवाद लेखन, इतिवृत्त लेखन, पत्र लेखन, टिप्पणी लेखन, ब्लॉग लेखन, ग्रंथ परीक्षण, मुलाखत लेखन, बातमी लेखन – इत्यादी उपघटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	3
		30 तास	15 गुण

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण, एकूण गुण = 25	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील) Total	6 गुण 6 गुण 3 गुण 15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	5 गुण 5 गुण
संदर्भग्रंथ	1.उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. 2. व्यावहारिक मराठी , ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

==XXXX==

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati
Faculty: Humanities – Discipline / Subject - Marathi Language
Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major/ Minor - DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
(Three / Four Years Bachelor's Degree Programme)
B. A. First Year -Semester – II (NEP) Level - 4.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		Total
									External	Internal	
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a & b	Major / Minor-DSC Marathi Language	Theory-II	639202	माय मराठी : भाग- २	4	4	4	60	40	100
	a & b	Minor / Major-DSC-	Theory-II	----	-----	4	4	4	60	40	100
	c	GOEC/ OE (Other than faculties of Humanities)	Theory-III OE-3	--	----	2	2	4	--	30 +20	50
			Theory-IV OE-4	---	----	2	2		--	30 +20	50
	d	VSC / VSEC (Corresponding to Major/Minor)	Theory-I	639271	वाचन कौशल्ये	2	2	4	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
e		SEC- Marathi (Basket)	Theory-II	639277	मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व	2	2		--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
		AEC-English	Theory-II	--	---	1	2		-	15 +10	25
		AEC-Marathi	Theory / Demonstrative-II	639282	प्रभावी संभाषण	1	2X Number of Batches	6+	--	15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
f		VEC- (Value Education Course) (Select Any One)	Theory-II	---	Universal Human Values	2	2		--	30 +20	50
		CC-	Outdoor	---	Constitution of India	2	4	4	--	--	--
Total						22					500

Important:- VSC- Should be Complementary to Major/Minor

SEC - has to be selected as per above T and L Scheme or from the Basket Provided by University, from the same Faculty/Discipline of the Major/Minor

B. A. First Year Semester- II (NEP) Level- 4.5

Vertical- a / b

Major / Minor- DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 639202

Course Name -Major / Minor-DSC-Marathi Language -Theory -II – माय मराठी : भाग -२

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester - II	Major / Minor- DSC- Marathi Language	Theory-II	639202	माय मराठी : भाग -२	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांच्या वैचारिक विकासासाठी संधी उपलब्ध करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन व परिचय होईल. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकास होण्यास हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) -Major / Minor -DSC- Marathi Language -Theory -II -माय मराठी: भाग – २			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - १ व २) संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील-भाग -२ सत्र – २)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	माय मराठी (भाग - १ व २) - या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग- २ सत्र – २ अंतर्गत - विभाग – अ (वैचारिक लेख) १. अखेरचे कीर्तन – गाडगेबाबा २. लोकभाषा हीच ज्ञानभाषा – यशवंतराव चव्हाण ३. अद्भुत आणि स्फूर्तिदायक जीवन – वि. भि. कोलते ४. संविधान आणि सामान्य माणूस – चंद्रशेखर धर्माधिकारी या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	विभाग – ब (ललित) १. विद्रोह – बाबुराव बागूल २. मोराचे पाय – राम शेवाळकर ३. पायखुटी – अ. फ. भालेराव ४. चंद्राळलेला ग्रीष्मदाह – सुनील यावलीकर या ललित घटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	विभाग – क (कविता) १. आपुले ते हित.. – संत नामदेव २. डोईचा पदर.. - संत जनाबाई ३. मन - बहिणाबाई चौधरी ४. या झोपडीत माझ्या – राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज ५. दोन दिवस – नारायण सुर्वे ६. चळवळ म्हणजे – वाहारू सोनवणे ७. मला जगायचे आहे – देवानंद गोरडे ८. बाबासाहेब – बळी खैरे या कवितांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester- II (NEP) Major /Minor -DSC- Marathi Language -Theory -II - माय मराठी : भाग – २		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - १ व २)		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. First Year Semester- II (NEP)

Vertical -d (i)

VSC- (Vocational Skill Course)

Major / Minor-DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 639271

Course Name – VSC- Marathi Language-Theory -I - वाचन कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -II	VSC-Major/ Minor Marathi Language	Theory -I	639271	वाचन कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या वाचन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने वाचन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना वाचन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP)- VSC- Marathi language -Theory -I - वाचन कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -१)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्ये : संकल्पना	12	12
Unit-II	भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्ये : स्वरूप	6	6
Unit-III	भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्ये : प्रकार व नमूना प्रात्यक्षिक	6	6
Unit-IV	भाग – १ अंतर्गत समाविष्ट लेख – वाचन कौशल्ये यामधील वाचन कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास	6	6
एकूण =	2	30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

SEC-Marathi (Basket)
B. A. First Year Semester-II (NEP)
DSC- Marathi Language
Vertical- d (ii)
SEC- (Skill Enhancement Course)- Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639277

Course Name - SEC- Marathi –Theory -II - मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Name	Cre dits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -II	SEC – Marathi	Theory-II	639277	मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

-

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना व्यावसायिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) - SEC-Marathi - Theory -II - मराठी भाषा आणि सांघिक नेतृत्व			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - रोजगार क्षमता आणि नेतृत्व कौशल्य संपादक – डॉ. काशीनाथ बन्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – अथर्व पब्लिकेशन्स, धुळे, जुलै २०२४			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	रोजगार क्षमता आणि नेतृत्व कौशल्य -या - पाठ्यपुस्तकातील लेख क्रमांक - १ - करियर व सांघिक नेतृत्व कौशल्य विकास : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	लेख क्रमांक - २ -मराठी भाषा व साहित्य क्षेत्रातील रोजगाराच्या संधी : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	लेख क्रमांक - ३ आत्मविश्वास व सांघिक नेतृत्व कौशल्य : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-IV	लेख क्रमांक -४ विचारमंथन, सामाजिक आणि सांस्कृतिक शिष्टाचार, अंतर्गत संवाद : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
एकूण =		30 तास	30 गुण

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक / वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	१ उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. २ व्यावहारिक मराठी, ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

B. A. First Year Semester- II (NEP)
Vertical-e (i)
AEC-(Ability Enhancement Course)- Marathi
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639282

Course Name -AEC -Marathi - Theory / Demonstrative -II – प्रभावी संभाषण

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Couse Title	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
4.5	B. A. Semester -II	AEC Marathi	Theory / Demonstrative -II	639282	प्रभावी संभाषण	1	Total =30 (Per Batch) per week =2 (Per Batch)	1 Hrs.	Internal 10 + College Level Theory 15 Total= 25

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित करणे. ४. संभाषण कौशल्याच्याआधारे विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे. ५. विद्यार्थ्यांच्या श्रवण कौशल्य क्षमता विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या संभाषण कौशल्य क्षमता विकसित होईल. ४. विद्यार्थ्यांना संभाषण कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल. ६ . विद्यार्थ्यांच्या श्रवण कौशल्य क्षमता विकसित होईल

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- II (NEP) -AEC -Marathi -Theory / Demonstrative -II – प्रभावी संभाषण			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे. प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. या पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक १ व २			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील- लेख क्रमांक-१ संभाषण कौशल्ये : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक २ - श्रवण कौशल्ये : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	15	3
Total		30	15

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण, एकूण गुण = 25	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	3 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	5 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	5 गुण
संदर्भग्रंथ	१ व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी संभाषण व लेखन कौशल्ये, संपा- डॉ. पृथ्वीराज तौर, डॉ.शैलेंद्र लेंडे, डॉ. वंदना महाजन, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे , २०२२ २ संवाद कौशल्ये , संपादक डॉ. माधव कौतिक कदम, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे , २०२५ ३ उपयोजित मराठी, संपादक-डॉ. केतकी मोडक, संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे २०१२. ४ व्यावहारिक मराठी , ल. रा. नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३	

==OOOO==

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मानवविज्ञान विद्याशाखा
(Faculty of Humanities)

Three / Four Years Degree Bachelor of Arts
Level - 5.0

अभ्यासक्रम
(Syllabus)

बी. ए. - द्वितीय वर्ष - सत्र ३ व ४ मेजर- मायनर : मराठी भाषा
B. A. Second Year Semester-III & IV – Major- Minor : Marathi Language

Courses effective from Academic Year 2025-26
Under NEP 2020

मराठी अभ्यास मंडळ

Index

S.N	Item	Page No
1	सदस्य यादी - मराठी अभ्यास मंडळ	3
2	Scheme- Examination, Evaluation and Assessment (University Draft)	4
3	मराठी भाषा अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs):	5
	<u>Syllabus - B. A. Second Year-Semester-III (DSC- Marathi Language)</u>	
4	Scheme- (Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Second Year - Semester - III (NEP) -DSC-Marathi Language	7
3	Major-DSC-Marathi Language -Theory-III - माय मराठी: भाग -३ (Code -639203)	8
4	Major-DSC-Marathi Language- Theory-IV- उपयोजित मराठी: भाग -१ (Code - 639204)	11
5	Major-IKS-Specific-Theory- संत साहित्यातील जीवनमूल्ये (Code - 639205)	13
6	Minor-DSC-Marathi Language -Theory-III - मराठीचा लेखन वारसा : भाग -१ (Code – 639251)	15
7	VSC-Marathi Language -Theory-II – गीत लेखन कौशल्ये (Code- 639272)	17
8	AEC-Marathi -Theory / Demonstrative -III – मुलाखत कौशल्ये (Code - 639283)	19
9	Field Project (FP) / CES – मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प – टप्पा -१ (Code - 639286)	21
	<u>Syllabus - B. A. Second Year-Semester-IV (DSC- Marathi Language)</u>	
10	Scheme-(Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Second Year - Semester – IV (NEP) DSC -Marathi Language	24
11	Major-DSC-Marathi Language -Theory-V- माय मराठी: भाग -४ (Code – 639206)	25
12	Major-DSC-Marathi Language Theory-VI- उपयोजित मराठी: भाग -२ (Code -639207)	28
13	Minor-DSC-Marathi Language -Theory-IV- मराठीचा लेखन वारसा : भाग -२ (Code – 639252)	30
14	VSC-Marathi Language -Theory-III- प्रभावी सूत्रसंचालन (Code- 639273)	32
15	AEC-Marathi -Theory / Demonstrative -IV – वक्तृत्व कला (Code – 639284)	34
16	Field Project (FP) / CES- मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प – टप्पा -2 (Code – 639287)	36

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ - मानवविज्ञान विद्याशाखा

मराठी अभ्यास मंडळ

अ क्र	नाव	पद	पत्ता
1	डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे	अध्यक्ष	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कढी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालटे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

Examination, Evaluation and Assessment Scheme

The total marks for each Course shall be based on Continuous Assessment and Semester End Examination. Each theory course of Major, Minor, GE/OE, AEC, IKS, VEC as mentioned in **Appendix 9** prepared by the respective Board of Studies shall be evaluated as per the scheme as mentioned in the **Table**

Vertical No.	The Vertical	Mode of Examination, Evaluation & Assessment	Theory				Theory (Total)		Practical				Practical (Total)	
			External		Internal				External		Internal			
			Max. Marks	Min Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks
a	Major	External & Internal	30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
b	Minor		30/60	9/18	20/40	6/12	50/100	20/40	25/50	10/20	25/50	10/20	25/50	10/20
c	Generic/ Open Elective	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
d	VSC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
	SEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
e	AEC (Eng. & One MIL Composite)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	IKS (Generic)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	VEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
f	Internship/ Apprenti-ceship	Internal	Assessment of these verticals shall be based on various activities/practices. The evaluation/assessment shall be done by appointing external examiner by principal from Industry/Organisation/Academia. The mentor faculty shall be the internal examiner. It shall be evaluated by giving maximum 50 marks per 2 Credit Course with separate activity weightages/levels. A detailed SOP for this assessment process shall be prescribed separately.											
	FP/CEP													

Continuous Assessment Tests (CAT)

For internal assessment, the Continuous Assessment Tests (CAT) shall be conducted as under-

- i) Three CAT each of 8 / 10 Marks (Theory) as applicable and 10 Marks (Practical).
 - First on completion of 25% Syllabus of the course or on completion of 25 teaching days,
 - Second on completion of 50% Syllabus of the course or on completion of 50 teaching days,
 - Third on completion of 75% Syllabus of the course or on completion of 75 teaching days.
- ii) Each concurrent assessment (CAT-I, II & III) will be mapped to relevant Course Learning Outcome.
- iii) Total Performance in CAT (i.e.40 %) shall be based on the **best two out of three** in CAT examinations
- iv) Internal assessment (CAT) shall be carried out by the respective course teacher by choosing variety of assessment tools/methods such as class test, record book, seminar, case study, field work, mini project work, quiz or any innovative method, which may be deemed to be appropriate for assessing the relevant course outcome.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities) Board of Study - Marathi

बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व निष्पत्ती

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात भाषेला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. 'मातृभाषा' मानवी जीवनातील प्रगतीचा पाया आहे. आत्मप्रगटीकरण, आत्मचिंतन, विचारांची देवाण-घेवाण, संस्कृतीची जोपासना, समाजातील आर्थिक, राजकीय व्यवहार, व्यक्तिमत्त्वाचा विकास या सर्व गोष्टींसाठी भाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेच्या सामर्थ्यावर अभ्यासकाला कोणत्याही विषयाच्या अभ्यासासाठी आवश्यक असलेली आकलनशक्ती व कौशल्य यांचा विकास होण्यास मदत होते. साध्या श्रवण-भाषण कौशल्यापासून ते प्रतिभासंपन्न सृजनशीलतेपर्यंत प्रत्येक क्रियेत मातृभाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेतूनच कोणत्याही क्षेत्रातील ज्ञान मिळविणे सुलभ जाते.

मराठी भाषा अतिशय समृद्ध अशी भाषा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी भाषिक संवेदना, भावना, विचारशीलता, भाषेच्या विविध प्रवाहाची अभिवृद्धी आवश्यक असते. मराठी भाषा विषयाच्या अभ्यासक्रमातून वैचारिकता समृद्ध होण्यास मदत होईल. जीवनानुभवाची नवीन दृष्टी प्राप्त होईल. पदवी पातळीवर मराठी भाषा ही मेजर - मायनर, VSEC, AEC, SEC, OE, Project, Internship अशा विविध अभ्यासपत्रिकेचे विद्यार्थी अध्ययन करणार आहेत हे लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती निश्चीत केली आहे.

१) बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

- १) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेचे सखोल ज्ञान विकसित करणे.
- २) विद्यार्थ्यांचे भाषिक कौशल्ये (वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण) विकसित करणे.
- ३) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याच्या विविध प्रवाहांचा, कालखंडांचा व साहित्यप्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ४) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेची व्याकरणिक रचना, भाषाविज्ञान व भाषेचा विकास समजावून सांगणे.
- ५) विद्यार्थ्यांमध्ये लोकसाहित्य, सांस्कृतिक परंपरा आणि सामाजिक मूल्यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे.
- ६) विद्यार्थ्यांमधील सर्जनशील लेखन, अनुवाद आणि संवादकौशल्यांना प्रोत्साहन देणे.
- ७) विद्यार्थ्यांमधील संशोधनाभिमुख दृष्टिकोन व स्वतंत्र अध्ययनाची सवय विकसित करणे.
- ८) विद्यार्थ्यांना साहित्यकृतींचे चिकित्सक व विश्लेषणात्मक आकलन घडवणे.

२) बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (Course Outcomes)

- १) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, तिची रचना, व्याकरण व वैशिष्ट्ये समजून घेता येतील.
- २) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय होईल.
- ३) मराठीच्या लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्मसमभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होण्यास मदत होईल.
- ४) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी, भाषा, साहित्य, कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित होईल.
- ५) विद्यार्थी योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील साहित्य निर्मिती करतील.
- ६) विद्यार्थ्यांमध्ये भाषा व साहित्याचा सामाजिक, कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता संवेदनशीलता निर्माण होईल.

- ७) विद्यार्थ्यांना साहित्याचे, भाषेचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल. मराठीच्या तात्त्विक अभ्यासासह रोजगाराच्या संधी साठीची भाषिक कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ८) क्षमतावर्धित व कौशल्यावर आधारित अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याची कुवत निर्माण करतील.
- ९) इंटर्नशिपच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याचे कसब स्वतः मध्ये निर्माण करतील.

३) अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेतल्यास आज विद्यार्थ्यांना जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल. बी.ए. मराठी भाषा हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी तील विविध भूमिका, उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार तसेच ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक विविध विषयावर आयोजित संमेलने, गटचर्चा, परिसंवाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे यात निवेदक म्हणून तर, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार म्हणून इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. संगणक शिक्षण जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ, गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडिओ, ऑडिओ, व्हिडिओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सॉर्टिंगसारख्या गोष्टीचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

ई-मेल, विविध ॲप, युट्यूब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईट्सच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून संधी आहे. शिवाय व्यावसायिक वाचक, निवेदक, वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार तसेच संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परीक्षक, निरीक्षक, सूचीकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटुंबाकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- साहाय्यक, संशोधन-लेखक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात साहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities – Discipline / Subject - Marathi Language

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major-Marathi Language (मराठी भाषा) / Minor - Marathi Language (मराठी भाषा)

(Three / Four Years Bachelor Degree Programme)

B. A. Second Year -Semester – III (NEP) Level - 5.0

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a	Major-DSC-Marathi Language	Theory-III	639203	माय मराठी : भाग – ३	4	4	8	60	40	100
			Theory-IV	639204	उपयोजित मराठी : भाग -१	2	2		30	20	50
		Major- IKS- Specific Marathi Language	Theory	639205	संत साहित्यातील जीवनमूल्ये	2	2		30	20	50
	b	Minor-DSc-Marathi Language	Theory-III	639251	मराठीचा लेखन वारसा : भाग -१	4	4		60	40	100
	c	GOEC/ OE (Other than faculties of Humanities)	Theory-V OE-5	-----	-----	2	2	2	--	30 +20	50
	d	VSC- (Corresponding to Major) Marathi Language	Theory-II	639272	गीत लेखन कौशल्ये	2	2	2	--	30 (College level Exam) +20(internal)	50
	e	AEC-Marathi	Theory	--	-----	1	2	8 +	-	15 +10	25
			Theory / Demonstrative-III	639283	मुलाखत कौशल्ये	1	2X Number of Batches		--	15 (College level Exam) +10(internal)	25
	f	FP/CES	Project-I	639286	मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा- १	2	4	8	--	50	50
		CC-	Outdoor			2	4		--	--	--
Total						22					500

B. A. Second Year Semester- III (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639203

Course Name -Major -DSC- Marathi Language-Theory -III – माय मराठी: भाग – ३

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Major - Marathi Language	Theory- III	639203	माय मराठी: भाग – ३	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांच्या वैचारिक विकासासाठी संधी उपलब्ध करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन व परिचय होईल. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकास होण्यास हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III (NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -III - माय मराठी: भाग – ३			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - ३ व ४) संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील-भाग - ३ सत्र – ३)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	माय मराठी (भाग - 3 व ४) - या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग- ३ सत्र – ३ अंतर्गत - विभाग – अ (वैचारिक) १. राजर्षी शाहू : वसा आणि वारसा – गोविंद पानसरे २. ध्येयाची परकाष्टा – साने गुरुजी ३. बहुजन समाजाचे दर्शन - आ. ह. साळुंखे ४. स्वराज्य संकल्पिका : राष्ट्रमाता जिजाऊ – अशोक राणा या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	विभाग – ब (ललित) १. लेकी जावई येतें म्हणे – म्हाइंभट २. गर्भात मारलेल्या सावित्रीच्या लेकी- लक्ष्मीकांत देशमुख ३. निवडुंग – विश्वनाथ शेगावकर ४. जीवनदान – शैलेजा गांवडे या ललित घटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	विभाग – क (कविता) १. भली केली हीन याती.. – सावता माळी २. आमची ती दशा विपरीत झाली.. – सोयराबाई ३. सारेच दीप कसे मंदावले आता – अनिल ४. देणाऱ्याने देत जावे – विंदा करंदीकर ५. या जीवनात केव्हा – उ. रा. गिरी ६. आयुष्य कोंडलेले – सुदाम सोनुले ७. पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर – सुनीता प्रकाश येवले ८. खेड्यात राहता – संतोष पावरा या कवितांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester- III (NEP) Major -DSC- Marathi Language -Theory -III - माय मराठी : भाग – ३		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग – ३ व ४)		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		वेळ - 3 तास
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Second Year Semester- III (NEP)
Vertical- a
Major-DSC- Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639204

Course Name -Major – DSC-Marathi Language-Theory -IV – उपयोजित मराठी: भाग १

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Major -DSC- Marathi Language	Theory- IV	639204	उपयोजित मराठी : भाग १	2	Total=30 Per week = 2	2 Hrs.	Internal 20 + External 30 Total = 50

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीचा परिचय करून देणे. २. उपयोजित मराठीचे स्वरूप व व्याप्ती अवगत करून देणे. ३. उपयोजित मराठीच्या वैशिष्ट्यांचा परिचय करून देणे. ४ विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीची विविध कौशल्य अवगत करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठी परिचय होईल . २. उपयोजित मराठीचे स्वरूप अवगत होईल . ३. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीची वैशिष्ट्ये समजण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. ४. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीची विविध कौशल्य अवगत करण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. ५. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III-(NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -IV - उपयोजित मराठी: भाग १			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक- उपयोजित मराठी - (भाग -१ व २) संपादक – डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, प्रथम आवृत्ती २०२५ (या पुस्तकातील प्रकरण -१ व २)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	प्रकरण १ - वृत्तपत्रांसाठी लेखन : बातमी आणि जाहिरात १.१ बातमी, १.२ जाहिरात लेखनस्वरूप आणि उपयोजन	12	12
Unit-II	प्रकरण १ मधील - १. ३ अग्रलेख, १.४ वृत्तांत लेखन, १.५ स्तंभ लेखन व सदरे	6	6
Unit-III	प्रकरण २ - नभोवाणीसाठी लेखन मधील २.१ भाषण लेखन : स्वरूप व तंत्र	6	6
Unit-IV	प्रकरण २ - नभोवाणीसाठी लेखन मधील - २.२ श्रुतिकालेखन	6	6
Total		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	1 उपयोजित मराठी, डॉ. संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि. पुणे, २०११ 2 उपयोजित मराठी, डॉ.केतकी मोडक,संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे-२०१२ 3 कार्यालतीन कौशल्ये, डॉ. अक्षय घोरपडे, अथर्व पब्लिकेशन, धुळे २०१४.	

B. A. Second Year Semester- III (NEP)

Vertical- a

Major -IKS -Specific

Major- DSC-Marathi Language-IKS- Specific (मेजर- IKS- मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code – 639205

Course Name - Major-DSC-Marathi Language -IKS-Specific-Theory - संत साहित्यातील जीवनमूल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Major - DSC Marathi Language -IKS - Specific	Theory	639205	संत साहित्यातील जीवनमूल्ये	2	Total=30 Per week = 2	2 Hrs.	Internal 20 + External 30 Total = 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना भारतीय ज्ञानपरंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील संत साहित्याचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना अर्वाचीन मराठी संतांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये यांचा परिचय करून देणे. ४ विद्यार्थ्यांना मराठीतील संत साहित्या चारित्र्याचा परिचय करून देणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना भारतीय ज्ञानपरंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील संत साहित्याचा परिचय होईल . ३. विद्यार्थ्यांना मराठी संत साहित्यातील जीवनमूल्ये यांचा परिचय होईल. ४ . विद्यार्थ्यांना अर्वाचीन मराठी संत साहित्यातील वैश्विकतेचा व ज्ञानपरंपरेचा परिचय होईल. ५ विद्यार्थ्यांना मराठीतील संत साहित्या चारित्र्याचा परिचय होईल. ६. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester-III-Major- DSC-Marathi Language -IKS-Theory - संत साहित्यातील जीवनमूल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक- संत साहित्यातील जीवनमूल्ये लेखक - डॉ. अशोक राणा, प्रकाशक- ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती. प्रथम आवृत्ती २०२५ (या पुस्तकातील लेख क्रमांक ६, ७, ८, ९ व १०)			
Unit	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	संत साहित्यातील जीवनमूल्ये - या पुस्तकातील लेख क्रमांक ६ - संत सेवालाल महाराज : चरित्र आणि संत सेवालाल महाराज यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये	6	6
Unit-II	लेख क्रमांक ७ - संत गाडगेबाबा : चरित्र आणि संत गाडगेबाबा यांच्या प्रबोधनातील जीवनमूल्ये	12	12
Unit-III	लेख क्रमांक ८ - संत गुलाबराव महाराज : चरित्र आणि संत गुलाबराव महाराज यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये	6	6
Unit-IV	लेख क्रमांक ९ संत गणपती चरित्र आणि यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये लेख क्रमांक १० राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज : चरित्र आणि यांच्या साहित्यातील जीवनमूल्ये	6	6
Total		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण
संदर्भग्रंथ	1.संत साहित्याची मौलिकता - डॉ. गजानन लोहवे, सुधीर प्रकाशन, वर्धा, प्र. आ. फेब्रुवारी २०२३	

Minor - Course Syllabus

B. A. Second Year Semester- III (NEP) Level - 5.0

Vertical- b

Minor – DSC-Marathi Language (मायनर - मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code – 639251

Course Name - Minor- DSC-Marathi Language -Theory- III - मराठीचा लेखन वारसा : भाग -१

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - III	Minor - DSC- Marathi Language	Theory- III	639251	मराठीचा लेखन वारसा : भाग -१	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय करून देणे. ५. मराठी भाषेतील साहित्य मूल्य असलेल्या वेच्याच्या आधारे विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक विकास प्रक्रियेत चालना देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील विविधांगी लेखन कौशल्ये अवगत होतील व त्याचा उपयोग ते आपल्या करिअर क्षेत्रात करतील. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय होईल. ६. मराठी भाषेतील साहित्य मूल्य असलेल्या वेच्याच्या अभ्यासाने विद्यार्थ्यांच्या बौद्धिक विकास प्रक्रियेत चालना मिळेल. ७. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus -			
B. A. Semester-III-(NEP) Minor- DSC-Marathi language – Theory - III -मराठीचा लेखन वारसा : भाग -१			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - शब्दगंध भाग -२ प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, २०२३ (या पुस्तकातील सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक, ललित व कविता)			
Unit / विभाग	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit- II	शब्दगंध भाग -२ या पुस्तकातील सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेख १ .संस्कृती आणि साहित्य- साने गुरुजी २ .सावित्रीबाई फुले आणि ताराबाई शिंदे - सदानंद मोरे ३ .सुधारक वृत्तीचा जाणता राजा- अरुणा ठेंगे या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	24
Unit-III & Unit-IV	शब्दगंध भाग -२ या पुस्तकातील सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट ललित 1. लढे हा विदर्भ- मधुकर केचे २. सांबराचे लोटण- मारुती चितमपल्ली 3. महालूट- सदानंद देशमुख या ललित घटकाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	24
Unit-V & Unit VI	शब्दगंध भाग -२ या पुस्तकातील सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या एकूण ६ कवितांचा आस्वाद ,आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न २ - सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न ३ - सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न ४ - सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न ५ - सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न प्रश्न ६ - सत्र -३ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील) Total	12 गुण 12 गुण 12 गुण 12 गुण 6 गुण 6 गुण 60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण 20 गुण

B. A. Second Year Semester- III- (NEP)
Vertical -d (i)
VSC- (Vocational Skill Course)
Major-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639272

Course Name – VSC- Marathi Language-Theory -II - गीत लेखन कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -III	VSC- Marathi Language	Theory -II	639272	गीत लेखन कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या गीत लेखन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे. ५. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन करण्यासाठी प्रेरणा देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने गीत लेखन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना गीत लेखन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. ५. विद्यार्थ्यांमध्ये गीत लेखन करण्याची प्रेरणा निर्माण होईल . ६. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III (NEP)- VSC- Marathi language -Theory -II - गीत लेखन कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -२)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये - यामधील गीत : संकल्पना व आकृतिबंध	12	12
Unit-II	भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये यामधील गीत : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये यामधील गीत : प्रकार	6	6
Unit-IV	भाग – २ अंतर्गत समाविष्ट लेख -गीत लेखन कौशल्ये यामधील गीत लेखन कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिक	6	6
एकूण =	2	30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50		वेळ - 2 तास
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Second Year Semester- III (NEP)

Vertical-e (i)

AEC (Ability Enhancement Course)

AEC -Marathi / AEC-मराठी

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code - 639283

Course Name -AEC -Marathi -Theory/ Demonstrative -III - मुलाखत कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -III	AEC-Marathi	Theory / Demonstrative - III	639283	मुलाखत कौशल्ये	1	Total=30 Per week =2 Pract	1Hrs.	Internal 10 + College Level Theory 15 Total= 25

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांच्या सूत्रसंचालन व मुलाखत कौशल्य क्षमता विकसित करणे. - लेखन कौशल्याच्या आधारे विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे. - विद्यार्थ्यांना सूत्रसंचालन व मुलाखत लेखन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना मुलाखत लेखन कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थ्यांना मुलाखत कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांच्या सूत्रसंचालन व मुलाखत कौशल्य क्षमता विकसित होईल. - विद्यार्थ्यांना लेखन कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. - विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- III –(NEP)-AEC- Marathi -Theory/ Demonstrative -III - मुलाखत कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे. प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. (या पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक ३ व ४)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’- या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक-३ सूत्रसंचालन - या लेखातील उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’- या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मध्ये समाविष्ट लेख क्रमांक- ४ ‘मुलाखत’ या लेखातील उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षित व मूल्यमापन	15	3
Total		30	15

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण,	एकूण गुण = 25
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील) Total	6 गुण 6 गुण 3 गुण 15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणत्याही एक पर्याय निवडावा	5 गुण 5 गुण

B. A. Second Year Semester- III (NEP)**Vertical- f****Field Project (FP)/ Community Engagement Services (CES)-Phase-1****Major-DSC-Marathi Language****मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -१****Field Project Marathi Language - Phase-1 Code – 639286**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -III	Major - Marathi Language Project -I	Project-Phase-1	639286	मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -1	2	Total= 60 Per week = 4	Project Report : 20 Oral Presentation: 10 Faculty Evaluation :20 Total= 50

	Field Project Marathi Language: Phase-1
Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय प्रकल्प किंवा सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या माध्यमातून सैद्धांतिक मराठी भाषेचे ज्ञान वास्तविक जगातील आव्हानांना लागू करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान करणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय कार्य किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमांमध्ये येणाऱ्या व्यावहारिक समस्या ओळखणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्या सोडवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे. ३. मराठी भाषेच्या संकल्पनांना आंतरविद्याशाखीय ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि सामाजिक गरजांशी जोडण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचे क्षेत्रीय किंवा सामुदायिक सहभागाचे कार्य विविध प्रकारच्या श्रोत्यांसमोर प्रभावीपणे सादर व दस्तऐवजीकरण करणे, आणि संवाद साधण्याची क्षमता विकसित करणे. ५. मानवी भाषा समाज व संस्कृती संबंधित सामुदायिक समस्यांवर उपाययोजना करणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून त्यांच्यामध्ये जबाबदारी आणि सेवेची भावना रुजवणे.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रात मराठी भाषेची सूत्रे, तत्वे व सिद्धांत आणि विश्लेषणात्मक तंत्रे वापरून वास्तविक समस्यांचे विश्लेषण व निराकरण करण्यास सक्षम होतील. २. विद्यार्थी त्यांच्या क्षेत्रीय प्रकल्पाशी किंवा सामुदायिक शिक्षण सेवेशी संबंधित प्रायोगिक साधने, उपकरणे आणि माहिती विश्लेषण पद्धती वापरण्यात तयार होतील ३. विद्यार्थी एखाद्या क्षेत्रीय प्रकल्पाची किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमाची, सुरुवातीपासून ते पूर्ण होईपर्यंत, दस्तऐवजीकरण, अहवाल सादर करण्यासह, रचना, नियोजन आणि अंमलबजावणी करण्यास तयार होईल. ४. विद्यार्थी लेखी अहवाल, सादर करणे किंवा सामुदायिक सहभाग कार्यक्रमांद्वारे त्यांच्या प्रकल्पातील निष्कर्ष आणि परिणाम प्रभावीपणे सादर करू शकतील. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कामाच्या नैतिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणामांची समज दाखवतील, तसेच जबाबदार वैज्ञानिक पद्धतीशी सामाजिक, सांस्कृतिक पर्यावरणाशी आणि सामुदायिक कल्याणाप्रती वचनबद्ध होण्यास तयार होतील.

क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या निवड आणि अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
1. प्रकल्प निवड आणि नियोजन	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन: प्रत्येक विद्यार्थ्याला त्यांच्या प्रकल्पासाठी मार्गदर्शन करण्याकरिता, तज्ञता आणि संसाधने पुरवण्यासाठी एक प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून नेमला जाईल. • प्रकल्पाचा विषय: प्रकल्पाचा विषय मराठी भाषेशी संबंधित असावा आणि तो विद्यार्थ्यांच्या आवडीनिवडी व उपलब्ध साहित्य व सामुग्रीशी जुळणारा असावा. • साहित्य समीक्षा: प्रकल्पाच्या माध्यमातून विद्यमान ज्ञान समजून घेण्यासाठी आणि संशोधनातील उणिवा ओळखण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी सखोल साहित्य समीक्षा करणे अपेक्षित आहे. • माहिती संकलन आणि विश्लेषण: विषयानुसार, प्रकल्पांमध्ये माहितीचे विश्लेषण अपेक्षित • निष्कर्षांचे स्पष्टीकरण: महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष आणि मर्यादा अधोरेखित करून, प्रकल्पाच्या संदर्भात माहितीचे स्पष्टीकरण दिले पाहिजे. • सामुदायिक गरजा: प्रकल्प मराठी भाषेशी संबंधित विशिष्ट सामुदायिक गरजा किंवा आव्हाने यावर लक्ष केंद्रित करून तयार केले जावू शकतात. • सहकार्य: विद्यार्थी त्यांचे प्रकल्प राबवण्यासाठी स्थानिक संस्थांसोबत सहकार्य करू शकतात. • परिणाम मूल्यांकन: प्रकल्पाचा समाजावर होणाऱ्या परिणामाचे मूल्यांकन केले पाहिजे.
2. अहवाल लेखन आणि सादरीकरण (Project Report Submission)	• अहवालाचे स्वरूप (Project Report): -सामान्यतः ज्यामध्ये प्रस्तावना, विषय उद्दिष्टे, कार्यपद्धती, निष्कर्ष, चर्चा, संदर्भ आणि समारोप यांचा समावेश असावा. विद्यार्थी Project Report सत्राच्या शेवटी विभागात सादर करतील. • माहितीचे सादरीकरण: अहवालात सारण्या, आलेख आणि आकृत्यांचा वापर करून माहिती स्पष्टपणे आणि अचूकपणे सादर केली असावी. आवश्यक तेथे फोटो असावेत. • मौखिक सादरीकरण(Overall Presentation) : विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या Project Report चे सार, निष्कर्ष वर्गमित्र आणि प्राध्यापकांसमोर सादर करणे आवश्यक असेल.
3. प्रकल्प कालमर्यादा	• क्षेत्र प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्याला एकूण ६० तासांचा वेळ दिला जाईल.
4. मूल्यमापन आणि मूल्यांकन	• प्रकल्प अहवाल: प्रकल्प अहवाल विद्यार्थी विभागात सादर करेल. अंतिम अहवालाचे मूल्यांकन हे आशय, मांडणी आणि संशोधनाच्या गुणवत्तेच्या आधारावर केले जाईल. (२० गुण) • मौखिक सादरीकरण: सादरीकरणाचे मूल्यांकन हे -स्पष्टता, सहभाग आणि प्रश्नांची उत्तरे देण्याच्या क्षमतेच्या आधारावर केले जाईल. (१० गुण) • प्राध्यापक मूल्यांकन: प्राध्यापक मार्गदर्शक संपूर्ण प्रकल्पादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतील. (२० गुण) एकूण ५० गुण

मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय प्रकल्प/सामुदायिक सहभाग सेवांची उदाहरणे	खालील विषय क्षेत्रप्रकल्पासाठी निवडता येईल. १) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मराठी भाषेच्या क्षमतेची पाहणी करणे, सर्वेक्षण करणे. २) मराठीवरील इंग्रजी किंवा अन्य भाषेचापरिणाम सर्वेक्षण पद्धती वापरून तपासणे. ३) परिसरातील वऱ्हाडी म्हणी व वाक्प्रचार- संकलन. ४) परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन. ५) परिसरातील लोकगीते, लोक रूढी, सांस्कृतिक उत्सव इ.चे सर्वेक्षण. ६) परिसरातील मराठी लेखक व त्यांचे साहित्य. ७) लोकदैवते, लोकविधी यांच्या नोंदी घेणे. ८) भाषेच्या विकासासाठी काम करणाऱ्या संस्थांच्या कार्याची नोंदी घेणे. ९) परिसरातील वाङ्मयीन संस्कृती संमेलने / उपक्रम यांचे दस्तऐवजीकरण. १०) वार्षिक प्रकाशित साहित्य / अंक / कोश / सूची / अहवाल नोंदी घेणे. ११) विशिष्ट बोलीचे स्वरूप नमुने घेऊन मांडणी करणे. (उदा. वऱ्हाडी बोली..) १२) वर्तमानपत्र कार्यालय, मुद्रणालय, प्रकाशन संस्था, यांच्या कार्याचे सर्वेक्षण. १३) आकाशवाणीच्या कार्याचे सर्वेक्षण व भाषिक कार्याची दखल घेणे. १४) भजने, आरत्या, भक्तीगीते, दैवत विधी गीते यांचे संकलन व सादरीकरण वैशिष्ट्ये नोंद. १५) महिलांची गीते, शेतकरी गीते, नाग बाऱ्या, अवधुती भजने, पोळ्याच्या झाडत्या इ.चे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १६) भटक्या विमुक्तांच्या बोली - उदा . धनगरी, पारधी ,बेलदारी, बंजारा, लभाणी, भराडी, इत्यादी बोलीचे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १७) आदिवासी बोली- उदा. कोरकू, कोलामी, गोंडी, परधानी, इ बोलीच्या भाषिक नमुन्याचे संकलन व सर्वेक्षण भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १८) विद्यापीठ परिसरात तसेच इतर मोठ्या कार्यालयात वेगवेगळ्या ठिकाणी लावण्यात आलेले आणि मराठीतून लिहिलेले 'सूचना फलक' यांचा प्रमाणलेखनाच्या नियमानुसार अभ्यास करणे. याशिवाय - मराठी भाषेशी संबंधित इतरही विषय प्रकल्पासाठी निवडले जाऊ शकतात .
---	--

(टीप: पहिल्या टप्प्यातील मराठी भाषा - क्षेत्र प्रकल्प किंवा सामुदायिक सेवांचा विस्तारित भाग, नियुक्त प्राध्यापक मार्गदर्शकाच्या मंजूरीच्या अधीन राहून, चौथ्या सत्रात (Semester-iv) मराठी भाषा - क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सेवा : दुसरा टप्पा म्हणून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो.)

====000====

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities – Discipline / Subject - Marathi Language

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major-Marathi Language (मराठी भाषा) / Minor - Marathi Language (मराठी भाषा)

(Three / Four Years Batchler Degree Programme)

B. A. Second Year -Semester – IV (NEP) Level - 5.0

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course Name	Credits	Workload (Hrs. / Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Maximum Marks		
									External	Internal	Total
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/ Outdoor/ Field	a	Major-DSC (Marathi Language)	Theory-V	639206	माय मराठी : भाग - ४	4	4		60	40	100
			Theory-VI	639207	उपयोजित मराठी : भाग -२	4	4	8	60	40	100
	b	Minor-DSC- Marathi Language	Theory-IV	639252	मराठीचा लेखन वारसा : भाग -२	4	4		60	40	100
	c	GOEC/ OE (Other than faculties of Humanities)	Theory-VI OE-6	----	--	2	2	2	--	30 +20	50
	d	VSC- (Corresponding to Major) Marathi Language	Theory-III	639273	प्रभावी सूत्रसंचालन	2	2	2	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
	e	AEC-English	Theory-IV	--	---	1	2		-	15 +10	25
f		AEC- Marathi	Theory / Demonstrative – IV	639284	वक्तृत्व कला	1	2 X Number of Batches	6 +	--	15 (College level Exam) +10 (Internal)	25
		FP/CES	Project-II	639287	मराठी भाषा क्षेत्रप्रकल्प : टप्पा -२	2	4	8	--	50	50
		CC-	Outdoor			2	4		--	--	--
Total						22					500

o

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)
(Vertical- a)
Major- DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639206

Course Name -Major – DSC-Marathi Language -Theory -V – माय मराठी: भाग -४

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - IV	Major-DSC-Marathi Language	Theory-V	639206	माय मराठी : भाग -४	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांच्या वैचारिक विकासासाठी संधी उपलब्ध करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन व परिचय होईल. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकास होण्यास हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus-			
B. A. Semester- IV (NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -V - माय मराठी : भाग -४			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - ३ व ४) संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील- भाग - ४ सत्र - ४)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	माय मराठी (भाग - ३ व ४) या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग - ४ सत्र - ४ अंतर्गत - विभाग - अ (वैचारिक) १. खरे विद्यापीठ कोणते - लोकमान्य टिळक २. संस्कृती म्हणजे काय ?- इरावती कर्वे ३. या अंधारातून वाट सापडत नाही - रा. ग. जाधव ४. अजातशत्रू अटलजी - शरद पवार या वैचारिक लेखांचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	विभाग - ब (ललित) १. आमच्या मॉसाहेब इतक्या सुंदर असत्या तर !- निर्मलकुमार फडकुले २. मालटेकडीच्या पायथ्याशी - राज यावलीकर ३. दिवाळी - अविनाश महालक्ष्मे ४. नियती - अनंता सूर या ललित घटकांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	विभाग - क (कविता) १. ऐसे कैसे झाले भोंदू - संत तुकाराम २. नको रे मना - समर्थ रामदास ३. सुसंगती सदा घडो- मोरोपंत ४. कोलंबसाचे गर्वगीत - कुसुमाग्रज ५. कुणाच्या वेदना - शरच्चंद्र मुक्तिबोध ६. हे कळेना कोण आपला - ललित सोनोने ७. बापुजींना उद्देशून - सिसिलिया काव्हालो ८. लॉग इन - विजय ढाले या कवितांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60 तास	60 गुण

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester- IV (NEP) Major /Minor -DSC- Marathi Language -Theory -III - माय मराठी : भाग – ४		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग – ३ व ४)		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)
(Vertical- a)
Major-DSC- Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639207

Course Name -Major -DSC- Marathi Language -Theory -VI - उपयोजित मराठी: भाग - २

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - IV	Major-DSC - Marathi Language	Theory-VI	639207	उपयोजित मराठी : भाग - २	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीचा परिचय करून देणे. २. उपयोजित मराठीचे स्वरूप व व्याप्ती अवगत करून देणे. ३. उपयोजित मराठीच्या वैशिष्ट्यांचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठी कौशल्ये व त्या अनुषंगाने असलेल्या संधी याविषयी माहिती करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठी परिचय होईल . २. उपयोजित मराठीचे स्वरूप अवगत होईल . ३. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीची वैशिष्ट्ये समजण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. ४. विद्यार्थ्यांना उपयोजित मराठीची विविध कौशल्ये अवगत करण्यासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. ५ . विद्यार्थ्यांनी उपयोजित मराठीची विविध कौशल्ये अवगत केल्यास त्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील. ६. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus-			
B. A. Semester-IV-(NEP)- Major-DSC-Marathi Language -Theory-VI- उपयोजित मराठी: भाग- २			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - उपयोजित मराठी - (भाग १ व २) संपादक - मराठी भाषा अभ्यास मंडळ, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - प्रशांत पब्लिकेशन, जळगाव, प्रथम आवृत्ती २०२५, (या पुस्तकातील भाग -२)			
Unit / विभाग	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	प्रकरण १ - भाषा आणि जीवनव्यवहार	12	12
Unit-II	प्रकरण २ - कार्यालयीन लेखन	12	12
Unit-III	प्रकरण ३ - अर्जलेखन : तंत्र व प्रकार	12	12
Unit-IV	प्रकरण ४ - संगणक आणि मराठी	12	12
Unit-V	प्रकरण ५ - कोशलेखन -म्हणजे काय , उपयुक्तता व प्रकार	6	6
Unit-VI	प्रकरण ५ - नोंदलेखन : तंत्र व प्रकार, विकिपीडिया लेखन	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		
		वेळ - 3 तास
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण
संदर्भग्रंथ	1 उपयोजित मराठी, डॉ. संजय लांडगे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा. लि. पुणे, २०११ 2 उपयोजित मराठी, डॉ.केतकी मोडक,संतोष शेणई, सुजाता शेणई, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे-२०१२	

Minor -Course Syllabus

B. A. Semester- IV- (NEP)

Vertical- b

Minor -DSC- Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम / Syllabus

Course Code – 639252

Course Name - Minor-DSC- Marathi Language -Theory- IV - मराठीचा लेखन वारसा : भाग -२

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester - IV	Minor-DSC- Marathi Language	Theory- IV	639252	मराठीचा लेखन वारसा : भाग -२	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील विविधांगी लेखन कौशल्ये अवगत होतील व त्याचा उपयोग ते आपल्या करिअर क्षेत्रात करतील. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus -			
B. A. Semester-IV- (NEP) Minor-DSC- Marathi language – Theory - IV -मराठीचा लेखन वारसा: भाग -२			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - शब्दगंध भाग -२ प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, २०२३ (या पुस्तकातील सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक, ललित व कविता)			
Unit / विभाग	Details / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit- II	शब्दगंध भाग -२ या पुस्तकातील सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेख १. आद्य समाजसुधारक : महात्मा बसवेश्वर- अशोक मेनकुदळे २. आगरकरांचे धर्मचिंतन- भा. ल. भोळे ३. खरे आव्हान विचारांचे - गोविंद पानसरे या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	24
Unit-III & Unit-IV	शब्दगंध भाग -२ या पुस्तकातील सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट ललित १. पुस्तकांनी आयुष्याला आकार दिला - श्रीराम लागू अनुवाद सारंग दर्शने २. नोटांवर उतरतोय गर्भाचा गोळा- उत्तम कांबळे ३. गांधारी काशीबाई- इंद्रजित भालेराव या ललित घटकाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	24
Unit-V & Unit VI	शब्दगंध भाग -२ या पुस्तकातील सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या एकूण ६ कवितांचा आस्वाद ,आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न २ - सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न ३ - सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न ४ - सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न प्रश्न ५ - सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न प्रश्न ६ - सत्र -४ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न (प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील) Total	12 गुण 12 गुण 12 गुण 12 गुण 6 गुण 6 गुण 60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment) 2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण 20 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)
Vertical – d (i)
VSC- (Vocational Skill Course)
Major-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639273

Course Name – VSC-Marathi Language -Theory-III- प्रभावी सूत्रसंचालन

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -IV	VSC- Marathi Language	Theory - III	639273	प्रभावी सूत्रसंचालन	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मूलभूत भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांच्या प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्य विकास क्षमता विकसित करणे. ४. विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती देणे. ५. विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन करण्यासाठी प्रेरणा देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या मूलभूत भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याचे स्वरूप अवगत होईल. ३. विद्यार्थ्यांच्या करिअरच्या दृष्टीने प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्य विकास क्षमता विकसित होतील. ४. विद्यार्थ्यांना प्रभावी सूत्रसंचालन कौशल्याच्या अनुषंगाने करिअरच्या विविध संधी यासंदर्भात माहिती होईल. ५. विद्यार्थ्यांमध्ये प्रभावी सूत्रसंचालन करण्याची प्रेरणा निर्माण होईल . ६. विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- IV (NEP) - VSC- Marathi Language -Theory -III - प्रभावी सूत्रसंचालन			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -३)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन : संकल्पना	12	12
Unit-II	भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन : प्रकार व प्रभावी सूत्रसंचालकाचे गुण	6	6
Unit-IV	भाग- ३ अंतर्गत समाविष्ट लेख – सूत्रसंचालन कौशल्ये - यामधील सूत्रसंचालन कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिके	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)

Vertical-e (i)

AEC- (Ability Enhancement Course)

अभ्यासक्रम / Syllabus

AEC-Marathi (AEC- मराठी)

Course Code – 639284

Course Name -AEC Marathi -Theory/ Demonstrative -IV- वक्तृत्व कला

Level	Semester	Vertical Type	Type of course	Course code	Couse Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -IV	AEC - Marathi	Theory /Demonstrative -IV	639284	वक्तृत्व कला	1	Total=30 Per week =2 Practical	1 Hrs.	Internal 10 + College Level Exam 15 Total = 25

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे विविध प्रकार अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांच्या वक्तृत्व कौशल्य क्षमता विकसित करणे. - वक्तृत्व कौशल्याच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत करणे. - विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याच्या माध्यमातून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्याचे प्रकार अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांच्या वक्तृत्व कौशल्य क्षमता विकसित होईल. - विद्यार्थ्यांना वक्तृत्व कौशल्ये आत्मसाथ केल्यानंतर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील. - विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- IV(NEP) -AEC-Marathi-Theory / Demonstrative- IV- वक्तृत्व कला			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लेखन व संभाषण कौशल्ये संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशन- अथर्व पब्लिकेशन्स धुळे. प्रथम आवृत्ती - जुलै २०२४. (या पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक-५)			
Unit / विभाग	उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक-५ वक्तृत्व - या लेखातील वक्तृत्व व्याख्या , अष्टपैलू वक्तृत्वपटूचे गुण इत्यादी उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षित व मूल्यमापन	15	6 + 6
Unit-II	‘लेखन व संभाषण कौशल्ये’ – या संपादित पुस्तकातील भाग -२ मधील लेख क्रमांक-५ वक्तृत्व - या लेखातील वक्तृत्व कला की शास्त्र, वक्तृत्वाचे स्वरूप, वक्तृत्व कलेचे महत्व इत्यादी उपघटकाचे : आकलन, आस्वाद, विश्लेषण, प्रात्यक्षित व मूल्यमापन	15	3
एकूण		30	15

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी	लेखी परीक्षा 15 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 10 गुण, एकूण गुण = 25	
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	3 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	15 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	5 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणत्याही एक पर्याय निवडावा	5 गुण

B. A. Second Year Semester- IV (NEP)**Vertical- f****Field Project (FP)/ Community Engagement Services (CES)-Phase-2****Major-DSC-Marathi Language****मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प: टप्पा -2****Field Project Marathi Language - Phase-2 Code - 639287**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.0	B. A. Semester -IV	Major - Marathi Language Project - II	Project-Phase-2	639287	मराठी भाषा – क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -2	2	Total= 60 Per week = 4	Project Report : 20 Oral Presentation: 10 Faculty Evaluation :20 Total= 50

Field Project-Marathi Language: Phase-2	
Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय प्रकल्प किंवा सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या माध्यमातून सैद्धांतिक मराठी भाषेचे ज्ञान वास्तविक जगातील आव्हानांना लागू करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान करणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय कार्य किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमांमध्ये येणाऱ्या व्यावहारिक समस्या ओळखणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्या सोडवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे. ३. मराठी भाषेच्या संकल्पनांना आंतरविद्याशाखीय ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि सामाजिक गरजांशी जोडण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचे क्षेत्रीय किंवा सामुदायिक सहभागाचे कार्य विविध प्रकारच्या श्रोत्यांसमोर प्रभावीपणे सादर व दस्तऐवजीकरण करणे, आणि संवाद साधण्याची क्षमता विकसित करणे. ५. मानवी भाषा समाज व संस्कृती संबंधित सामुदायिक समस्यांवर उपाययोजना करणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून त्यांच्यामध्ये जबाबदारी आणि सेवेची भावना रुजवणे.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	१ . विद्यार्थी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रात मराठी भाषेची सूत्रे, तत्वे व सिद्धांत आणि विश्लेषणात्मक तंत्रे वापरून वास्तविक समस्यांचे विश्लेषण व निराकरण करण्यास सक्षम होतील. २. विद्यार्थी त्यांच्या क्षेत्रीय प्रकल्पाशी किंवा सामुदायिक शिक्षण सेवेशी संबंधित प्रायोगिक साधने, उपकरणे आणि माहिती विश्लेषण पद्धती वापरण्यात तयार होतील ३. विद्यार्थी एखाद्या क्षेत्रीय प्रकल्पाची किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमाची, सुरुवातीपासून ते पूर्ण होईपर्यंत, दस्तऐवजीकरण, अहवाल सादर करण्यासह, रचना, नियोजन आणि अंमलबजावणी करण्यास तयार होईल. ४. विद्यार्थी लेखी अहवाल, सादर करणे किंवा सामुदायिक सहभाग कार्यक्रमांद्वारे त्यांच्या प्रकल्पातील निष्कर्ष आणि परिणाम प्रभावीपणे सादर करू शकतील. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कामाच्या नैतिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणामांची समज दाखवतील, तसेच जबाबदार वैज्ञानिक पद्धतीशी सामाजिक, सांस्कृतिक पर्यावरणाशी आणि सामुदायिक कल्याणाप्रती वचनबद्ध होण्यास तयार होतील.

क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या निवड आणि अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
1. प्रकल्प निवड आणि नियोजन	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन: प्रत्येक विद्यार्थ्याला त्यांच्या प्रकल्पासाठी मार्गदर्शन करण्याकरिता, तज्ञता आणि संसाधने पुरवण्यासाठी एक प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून नेमला जाईल. • प्रकल्पाचा विषय: प्रकल्पाचा विषय मराठी भाषेशी संबंधित असावा आणि तो विद्यार्थ्यांच्या आवडीनिवडी व उपलब्ध साहित्य व सामुग्रीशी जुळणारा असावा. • साहित्य समीक्षा: प्रकल्पाच्या माध्यमातून विद्यमान ज्ञान समजून घेण्यासाठी आणि संशोधनातील उणिवा ओळखण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी सखोल साहित्य समीक्षा करणे अपेक्षित आहे. • माहिती संकलन आणि विश्लेषण: विषयानुसार, प्रकल्पांमध्ये माहितीचे विश्लेषण अपेक्षित • निष्कर्षांचे स्पष्टीकरण: महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष आणि मर्यादा अधोरेखित करून, प्रकल्पाच्या संदर्भात माहितीचे स्पष्टीकरण दिले पाहिजे. • सामुदायिक गरजा: प्रकल्प मराठी भाषेशी संबंधित विशिष्ट सामुदायिक गरजा किंवा आव्हाने यावर लक्ष केंद्रित करून तयार केले जावू शकतात. • सहकार्य: विद्यार्थी त्यांचे प्रकल्प राबवण्यासाठी स्थानिक संस्थांसोबत सहकार्य करू शकतात. • परिणाम मूल्यांकन: प्रकल्पाचा समाजावर होणाऱ्या परिणामाचे मूल्यांकन केले पाहिजे.
2. अहवाल लेखन आणि सादरीकरण (Project Report Submission)	• अहवालाचे स्वरूप (Project Report): -सामान्यतः ज्यामध्ये प्रस्तावना, विषय उद्दिष्टे, कार्यपद्धती, निष्कर्ष, चर्चा, संदर्भ आणि समारोप यांचा समावेश असावा. विद्यार्थी Project Report सत्राच्या शेवटी विभागात सादर करतील. • माहितीचे सादरीकरण: अहवालात सारण्या, आलेख आणि आकृत्यांचा वापर करून माहिती स्पष्टपणे आणि अचूकपणे सादर केली असावी. आवश्यक तेथे फोटो असावेत. • मौखिक सादरीकरण(Overall Presentation) : विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या Project Report चे सार, निष्कर्ष वर्गमित्र आणि प्राध्यापकांसमोर सादर करणे आवश्यक असेल.
3. प्रकल्प कालमर्यादा	• क्षेत्र प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्याला एकूण ६० तासांचा वेळ दिला जाईल.
4. मूल्यमापन आणि मूल्यांकन	• प्रकल्प अहवाल: प्रकल्प अहवाल विद्यार्थी विभागात सादर करेल. अंतिम अहवालाचे मूल्यांकन हे आशय, मांडणी आणि संशोधनाच्या गुणवत्तेच्या आधारावर केले जाईल. (२० गुण) • मौखिक सादरीकरण: सादरीकरणाचे मूल्यांकन हे -स्पष्टता, सहभाग आणि प्रश्नांची उत्तरे देण्याच्या क्षमतेच्या आधारावर केले जाईल. (१० गुण) • प्राध्यापक मूल्यांकन: प्राध्यापक मार्गदर्शक संपूर्ण प्रकल्पादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतील. (२० गुण) <u>एकूण ५० गुण</u>

मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय प्रकल्प/सामुदायिक सहभाग सेवांची उदाहरणे	खालील विषय क्षेत्रप्रकल्पासाठी निवडता येईल. १) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मराठी भाषेच्या क्षमतेची पाहणी करणे, सर्वेक्षण करणे. २) मराठीवरील इंग्रजी किंवा अन्य भाषेचापरिणाम सर्वेक्षण पद्धती वापरून तपासणे. ३) परीसरातील वऱ्हाडी म्हणी व वाक्प्रचार- संकलन. ४) परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन. ५) परिसरातील लोकगीते, लोक रूढी, सांस्कृतिक उत्सव इ.चे सर्वेक्षण. ६) परिसरातील मराठी लेखक व त्यांचे साहित्य. ७) लोकदैवते, लोकविधी यांच्या नोंदी घेणे. ८) भाषेच्या विकासासाठी काम करणाऱ्या संस्थांच्या कार्याची नोंदी घेणे. ९) परिसरातील वाङ्मयीन संस्कृती संमेलने / उपक्रम यांचे दस्तऐवजीकरण. १०) वार्षिक प्रकाशित साहित्य / अंक / कोश / सूची / अहवाल नोंदी घेणे. ११) विशिष्ट बोलीचे स्वरूप नमुने घेऊन मांडणी करणे. (उदा. वऱ्हाडी बोली..) १२) वर्तमानपत्र कार्यालय, मुद्रणालय, प्रकाशन संस्था, यांच्या कार्याचे सर्वेक्षण. १३) आकाशवाणीच्या कार्याचे सर्वेक्षण व भाषिक कार्याची दखल घेणे. १४) भजने, आरत्या, भक्तीगीते, दैवत विधी गीते यांचे संकलन व सादरीकरण वैशिष्ट्ये नोंद. १५) महिलांची गीते, शेतकरी गीते, नाग बाऱ्या, अवधुती भजने, पोळ्याच्या झाडत्या इ.चे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १६) भटक्या विमुक्ताच्या बोली - उदा . धनगरी, पारधी ,बेलदारी, बंजारा, लभाणी, भराडी, इत्यादी बोलीचे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १७) आदिवासी बोली- उदा. कोरकू, कोलामी, गोंडी, परधानी, इ बोलीच्या भाषिक नमुन्याचे संकलन व सर्वेक्षण भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १८) विद्यापीठ परिसरात तसेच इतर मोठ्या कार्यालयात वेगवेगळ्या ठिकाणी लावण्यात आलेले आणि मराठीतून लिहिलेले 'सूचना फलक' यांचा प्रमाणलेखनाच्या नियमानुसार अभ्यास करणे. याशिवाय - मराठी भाषेशी संबंधित इतरही विषय प्रकल्पासाठी निवडले जाऊ शकतात.
--	---

(टीप: पहिल्या टप्प्यातील मराठी भाषा - क्षेत्र प्रकल्प किंवा सामुदायिक सेवांचा विस्तारित भाग, नियुक्त प्राध्यापक मार्गदर्शकाच्या मंजूरीच्या अधीन राहून, चौथ्या सत्रात (Semester-iv) मराठी भाषा - क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सेवा : दुसरा टप्पा म्हणून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो.)

===0000===

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

मानवविज्ञान विद्याशाखा
(Faculty of Humanities)

Three / Four Years Degree Bachelor of Arts
Level-5.5

अभ्यासक्रम
(Syllabus)

बी. ए. तृतीय वर्ष - सत्र ५ व ६ - मेजर - मायनर : मराठी भाषा
B. A. Third Year Semester- V & VI – Major-Minor: Marathi Language

Courses effective from Academic Year 2026-27
Under NEP 2020

मराठी अभ्यास मंडळ

Index

S.N	Item	Page No
1	सदस्य यादी - मराठी अभ्यास मंडळ	3
2	Scheme- Examination, Evaluation and Assessment (University Draft)	4
3	मराठी भाषा अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (PSOs):	6
	Syllabus - B. A. Third Year-Semester-V – DSC- Marathi Language	
4	Scheme- (Teaching & Learning Credit Scheme) B. A. Third Year - Semester - V (NEP) DSC-Marathi Language	8
5	Major-DSC-Marathi Language -Theory-VII- माय मराठी : भाग -५ (639208)	9
6	Major-DSC-Marathi Language-Theory-VIII -मराठी व्याकरण अभ्यास : भाग -१ (639209)	12
7	Major- Elective -DSC-Marathi Language- Theory-EL-(A) - आत्मचरित्र - अग्निपंख (639210)	14
8	Major-Elective -DSC-Marathi Language -Theory-EL-(B)- मराठी लोककथा (639211)	16
9	Minor -DSC-Marathi Language -Theory-V- मराठीचा लेखन वारसा : भाग -3 (639253)	18
10	VSC-Marathi Language -Theory-IV- रील निर्मिती कौशल्ये (639274)	20
11	SEC-Marathi- Theory-III – दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये (639278)	22
12	Field Project (FP) / CES - मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -3 (639288)	24
13	<i>Foundation of Artificial Intelligence- Course- (Couser Details-SGBAU- Notification)</i>	27
	Syllabus - B. A. Third Year-Semester-VI (DSC- Marathi Language)	
14	Scheme- B. A. Third Year - Semester – VI (NEP) Marathi Language (Teaching & Learning Credit Scheme)	29
15	Major-DSC-Marathi Language -Theory-IX- माय मराठी: भाग -६ (639212)	30
16	Major- DSC-Marathi Language- Theory-X -मराठी व्याकरण अभ्यास: भाग -२ (639213)	33
17	Major- Elective -DSC-Marathi Language- Theory-EL-(C)- वैदर्भीय लोकनाट्य (639214)	35
18	Major- Elective -DSC-Marathi Language- Theory- EL-(D)-मराठी लोककला अभ्यास (639215)	37
19	Minor -DSC-Marathi Language -Theory-VI- मराठीचा लेखन वारसा: भाग -४ (639254)	39
20	VSC-Marathi Language -Theory-V- पॉडकास्टिंग कौशल्ये (Code- 639275)	41
21	Internship /OJT- इंटर्नशिप - (Code- 639291)	43

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ - मानवविज्ञान विद्याशाखा

मराठी अभ्यास मंडळ

अ क्र	नाव	पद	पत्ता
1	डॉ. काशीनाथ विनायक बऱ्हाटे	अध्यक्ष	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, स्व. छगनलाल मूलजीभाई कढी कला महाविद्यालय, अचलपूर कॅम्प, परतवाडा, जि. अमरावती संपर्क- 9420124714
2	डॉ. सौ. मोना मिलिंद चिमोटे	सदस्य	अधिष्ठाता, मानव विज्ञान विद्याशाखा व प्रमुख, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
3	डॉ. मनोज हरिश्चंद्र तायडे	सदस्य	अभियंता कॉलनी, विद्युत नगर, कठोरा नाका परिसर, अमरावती
4	डॉ. संजयकुमार करंदीकर	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग, द महाराजा सयाजीराव युनिव्हर्सिटी ऑफ बरोडा, वडोदरा (गुजरात)
5	डॉ. माधव मारोतराव जाधव	सदस्य	अध्यक्ष, मराठी अभ्यास मंडळ स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
6	डॉ. आशुतोष रमेश पाटील	सदस्य	प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
7	डॉ. प्रणव रमाकांत कोलते	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, पदव्युत्तर मराठी विभाग, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती
8	डॉ. अण्णा प्रल्हादराव वैद्य	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्रीमती नरसम्मा कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
9	डॉ. गजानन भाऊराव मुंदे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग आप्पास्वामी महाविद्यालय, शेंदुरजना अढाव, जि. वाशिम
10	डॉ. अजय जनार्दन देशपांडे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ
11	डॉ. गणेश गोपाळराव मालटे	सदस्य	प्राध्यापक व प्रमुख, मराठी विभाग श्री शिवाजी विज्ञान व कला महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
12	डॉ. प्रफुल्ल उत्तमराव गवई	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, शि. प्र. मं. तात्यासाहेब महाजन कला व वाणिज्य महाविद्यालय, चिखली, जि. बुलढाणा
13	डॉ. अशोक रामभाऊ इंगळे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, आकोट, जि. अकोला
14	डॉ. राजेश ज्ञानेश्वर मिरगे	सदस्य	प्राध्यापक, मराठी विभाग, श्री शिवाजी कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, अमरावती
15	डॉ. श्रीकृष्ण वामन पदमणे	सदस्य	सहयोगी प्राध्यापक, मराठी विभाग, एम. ई. एस. कला व वाणिज्य महाविद्यालय, मेहकर, जि. बुलढाणा

Examination, Evaluation and Assessment Scheme

The total marks for each Course shall be based on Continuous Assessment and Semester End Examination. Each theory course of Major, Minor, GE/OE, AEC, IKS, VEC as mentioned in **Appendix 9** prepared by the respective Board of Studies shall be evaluated as per the scheme as mentioned in the **Table**

Vert- ical No.	The Vertical	Mode of Examin- ation, Evaluation & Assessment	Theory				Theory (Total)		Practical				Practical (Total)	
			External		Internal				External		Internal			
			Max. Marks	Min Marks	Max. Mar ks	Min. Mark s	Max. Marks	Min. Marks	Max. Marks	Min. Marks	Max. Mark s	Min. Marks	Max . Mar ks	Min. Marks
a	Major	External & Internl	30/ 60	9/ 18	20/ 40	6/ 12	50/ 100	20/ 40	25/ 50	10/ 20	25/ 50	10/ 20	25/ 50	10/ 20
b	Minor		30/ 60	9/ 18	20/ 40	6/ 12	50/ 100	20/ 40	25/ 50	10/ 20	25/ 50	10/ 20	25/ 50	10/ 20
c	Generic/ Open Elective	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
d	VSC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
	SEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	50	20	50	20
e	AEC (Eng. & One MIL Composite)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	IKS (Generic)	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
	VEC	Internal	--	--	50	20	50	20	--	--	--	--	--	--
f	Internship/ Apprenti- -ceship	Internal	Assessment of these verticals shall be based on various activities/practices. The evaluation/assessment shall be done by appointing external examiner by principal from Industry/Organisation/Academia. The mentor faculty shall be the internal examiner. It shall be evaluated by giving maximum 50 marks per 2 Credit Course with separate activity weightages/levels. A detailed SOP for this assessment process shall be prescribed separately.											
	FP/CEP													

Internal Assessment for Theory/Practical/Laboratory:

All the internal assessments should be conducted on the basis of Continuous Assessment Tests (CAT).

Continuous Assessment Tests (CAT):

For internal assessment, the Continuous Assessment Tests (CAT) shall be conducted as under

i) Three CAT each of 10 Marks (Theory) and 10 Marks (Practical).

- First on completion of 25% Syllabus of the course or on completion of 25 teaching days,
- Second on completion of 50% Syllabus of the course or on completion of 50 teaching days,
- Third on completion of 75% Syllabus of the course or on completion of 75 teaching days.

ii) Each concurrent assessment (CAT-I, II & III) will be mapped to relevant Course Learning Outcome.

- iii) Total Performance in CAT (i.e. 40 %) shall be based on the best two out of three in CAT examinations
- iv) Internal assessment shall be carried out by the respective course teacher by choosing variety of assessment tools/methods such as class test, seminar, case study, field work, mini project work, quiz or any innovative method, which may be deemed to be appropriate for assessing the relevant course outcome.

Evaluation and Assessment for FP/CEP:

- Project Report: The final report will be assessed based on its content, organization, and the quality of the research. (20 Marks)
- Oral Presentation: The presentation will be evaluated on clarity, engagement, and the ability to answer questions. (10 Marks)
- Faculty Evaluation: The faculty mentor will assess the student's performance throughout the project. (20 Marks)
- Total 50 Marks
- ***Note: The external assessments of theory courses will be conducted in accordance with the guidelines issued by the SGBA University***

Conduction of the Examination:

As per the scheme of teaching, learning, examination and evaluation, theory/practical examinations of Semester-I, II, III, IV, V, VI, VII and VIII shall be conducted by the University (except for Internal Examinations as applicable) at the end of each semester.

The theory/practical examinations of all the Semesters shall be held as per the following Schedule

Sr.No.	Name of the Examination	End Sem Examination	Supplementary Examination*
1	Semester-I, III, V and VII	Winter	Summer
2	Semester-II, IV, VI and VIII	Summer	Winter

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

विद्याशाखा : मानवविज्ञान (Faculty of Humanities) Board of Study - Marathi

बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे व निष्पत्ती

प्रस्तावना (Preamble)

मानवी जीवनात भाषेला अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. 'मातृभाषा' मानवी जीवनातील प्रगतीचा पाया आहे. आत्मप्रगटीकरण, आत्मचिंतन, विचारांची देवाण-घेवाण, संस्कृतीची जोपासना, समाजातील आर्थिक, राजकीय व्यवहार, व्यक्तिमत्त्वाचा विकास या सर्व गोष्टींसाठी भाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेच्या सामर्थ्यावर अभ्यासकाला कोणत्याही विषयाच्या अभ्यासासाठी आवश्यक असलेली आकलनशक्ती व कौशल्य यांचा विकास होण्यास मदत होते. साध्या श्रवण-भाषण कौशल्यापासून ते प्रतिभासंपन्न सृजनशीलतेपर्यंत प्रत्येक क्रियेत मातृभाषेची आवश्यकता आहे. मातृभाषेतूनच कोणत्याही क्षेत्रातील ज्ञान मिळविणे सुलभ जाते.

मराठी भाषा अतिशय समृद्ध अशी भाषा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासासाठी भाषिक संवेदना, भावना, विचारशीलता, भाषेच्या विविध प्रवाहाची अभिवृद्धी आवश्यक असते. मराठी भाषा विषयाच्या अभ्यासक्रमातून वैचारिकता समृद्ध होण्यास मदत होईल. जीवनानुभवाची नवीन दृष्टी प्राप्त होईल. पदवी पातळीवर मराठी भाषा ही मेजर - मायनर, VSEC, AEC, SEC, OE, Project, Internship अशा विविध अभ्यासपत्रिकेचे विद्यार्थी अध्ययन करणार आहेत हे लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती निश्चीत केली आहे.

१) बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे (Course Objectives)

- १) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी भाषेचे सखोल ज्ञान विकसित करणे.
- २) विद्यार्थ्यांचे भाषिक कौशल्ये (वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण) विकसित करणे.
- ३) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्याच्या विविध प्रवाहांचा, कालखंडांचा व साहित्यप्रकारांचा परिचय करून देणे.
- ४) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेची व्याकरणिक रचना, भाषाविज्ञान व भाषेचा विकास समजावून सांगणे.
- ५) विद्यार्थ्यांमध्ये लोकसाहित्य, सांस्कृतिक परंपरा आणि सामाजिक मूल्यांविषयी जागरूकता निर्माण करणे.
- ६) विद्यार्थ्यांमधील सर्जनशील लेखन, अनुवाद आणि संवादकौशल्यांना प्रोत्साहन देणे.
- ७) विद्यार्थ्यांमधील संशोधनाभिमुख दृष्टिकोन व स्वतंत्र अध्ययनाची सवय विकसित करणे.
- ८) विद्यार्थ्यांना साहित्यकृतींचे चिकित्सक व विश्लेषणात्मक आकलन घडवणे.

२) बी. ए. मराठी भाषा - अभ्यासक्रमाची विशिष्ट निष्पत्ती (Course Outcomes)

- १) विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, तिची रचना, व्याकरण व वैशिष्ट्ये समजून घेता येतील.
- २) विद्यार्थ्यांना मराठी साहित्य परंपरा, लेखक, कवी यांचा परिचय होईल.
- ३) मराठीच्या लेखनातून आलेल्या सामाजिक एकात्मता, सर्वधर्मसमभाव, राष्ट्रीय एकात्मता आणि भारतीय राज्यघटनेचे अधिष्ठान असलेल्या मानवी मूल्यांची विद्यार्थ्यांमध्ये रुजवणूक होण्यास मदत होईल.
- ४) विद्यार्थ्यांमध्ये मराठी, भाषा, साहित्य, कला याविषयी आवड निर्माण होईल. त्याची चिकित्सा, तुलना, समीक्षा करण्याची दृष्टी विकसित होईल.
- ५) विद्यार्थी योग्य अध्ययन, संशोधन आणि सर्जनशील साहित्य निर्मिती करतील.
- ६) विद्यार्थ्यांमध्ये भाषा व साहित्याचा सामाजिक, कलात्मक पातळीवर अभ्यास केल्याने विवेकपूर्ण तर्कसंगतता संवेदनशीलता निर्माण होईल.

- ७) विद्यार्थ्यांना साहित्याचे, भाषेचे व्यावहारिक उपयोजन करता येईल. मराठीच्या तात्त्विक अभ्यासासह रोजगाराच्या संधी साठीची भाषिक कौशल्ये प्राप्त होतील.
- ८) क्षमतावर्धित व कौशल्यावर आधारित अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याची कुवत निर्माण करतील.
- ९) इंटर्नशिपच्या माध्यमातून आवडीच्या क्षेत्रात रोजगार प्राप्त करण्याचे कसब स्वतः मध्ये निर्माण करतील.

३) अभ्यासक्रमाची रोजगारविषयक क्षमता (Employability Potential of the Programme)

आज बदलत्या काळाची आव्हाने लक्षात घेतल्यास आज विद्यार्थ्यांना जवळजवळ सर्वच सेवाक्षेत्रात, व्यवसायाच्या क्षेत्रात अंगिकृत भाषाकौशल्य व त्याच जोडीला त्याने आत्मसात केलेल्या इतर कौशल्यामुळे त्याला निश्चितच रोजगार प्राप्त होईल. बी.ए. मराठी भाषा हा अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या विविध संधी प्राप्त होतील. राज्य व केंद्रीय लोकसेवा आयोगाच्या विविध स्पर्धा परीक्षांची तयारी करता येईल. विविध शासकीय, उद्योग, सेवाविषयक क्षेत्रात रोजगार व्यावसायिक शिक्षक, प्राध्यापक, वकील, डॉक्टर, विक्रेता, दलाल, दुभाषी, रंगभूमी, लोकरंगभूमी तील विविध भूमिका, उपसंपादक, वार्ताहर, सूत्रसंचालक, कथालेखक, छायाचित्रकार, ध्वनिसंकलक, दिग्दर्शक, सहाय्यक दिग्दर्शक, कार्यकारी निर्माता, स्तंभलेखक, व्हाईस ओव्हर आर्टिस्ट, बातमी विश्लेषक, जनसंपर्क अधिकारी अशा रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत.

दृकश्राव्य माध्यमात संवाद व कथालेखक, पटकथालेखक, पटकथा सल्लागार आणि मार्गदर्शक, निवेदक, सूत्रसंचालक, संहितालेखक, गीतलेखक, माहितीपट निर्माता, नट, कलाकार, गायक, संगीतकार, हास्यकलाकार तसेच ब्लॉग रायटर, अहवाल लेखक विविध विषयावर आयोजित संमेलने, गटचर्चा, परिस्वाद, चर्चासत्र, कार्यशाळा, शिबीर, मेळावे यात निवेदक म्हणून तर, मुलाखतकार, सूत्रसंचालक, जनसंपर्क अधिकारी, समुपदेशक, बातमीदार म्हणून इत्यादींमध्ये विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध आहेत. संगणक शिक्षण जाहिरात यामध्येही व्यवसायांच्या संधी आहेत.

लोकगीत, प्रादेशिक कला पारंपरिक लोकगीतांचे संकलन, जतन, संवर्धन तसेच लोकनाट्य, नाटक, भारूड नाट्यसंगीत यामध्ये भाषेच्या विद्यार्थ्यांकरिता अनेक दालने खुली आहेत. सॉफ्टवेअर प्रशिक्षण, मोबाईलवर तयार केलेले ऑडिओ, व्हिडीओ त्यांचे संपादन करण्यासाठी कॅनवा, ओबीएस, काईनमास्टर, सॉफ्टवेअरचे तंत्रज्ञान समजून घेऊन शॉर्टफिल्म, संगीत, कविता सादरीकरण व्याख्याने, अभिवाचन, सांस्कृतिक कार्यक्रम, भाषण, विविध प्रादेशिक कला, पारंपरिक कला, खेळ, गाणी यांचे जतन करणारे व्हिडिओ, ऑडिओ, व्हिडिओ मिक्सिंग, टेक्स्ट इन्सर्টিंगसारख्या गोष्टीचे प्रशिक्षण देऊन विद्यार्थ्यांना रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

ई-मेल, विविध अ‍ॅप, युट्यूब, ब्लॉग, फेसबुक, ट्विटर, इंटरनेटवरील विविध साईट्सच्या माध्यमातून मराठीतील नव्या संकल्पना, शोध, पारिभाषिक शब्द इत्यादी समाजापर्यंत पोचविता येतील. पर्यटनक्षेत्र- ट्रॅव्हल एजन्सी, विमान कंपन्या, टूर ऑपरेशन कंपन्या यामध्ये सहलीसाठी गाईड तथा दुभाषी म्हणून संधी आहे. शिवाय व्यावसायिक वाचक, निवेदक, वक्ता, व्याख्याता, कवी, ललित लेखक, कथा- कथनकार, एकपात्री प्रयोगकर्ता, कीर्तनकार, प्रवचनकार तसेच संकलक, बोली सर्वेक्षक, बोली अभ्यासक, आस्वादकार, भाषाकार, समीक्षक, परीक्षक, निरीक्षक, सूचीकार, आराखडाकार, प्रस्तावनाकार, कुटुंबप्रश्नकार, रिपोर्टवाचक, मांडणीकार, टंकलेखक, संशोधन- साहाय्यक, संशोधन-लेखक, मुद्रित शोधक, टिप्पणीकार इत्यादी क्षेत्रात साहाय्यक म्हणून रोजगाराच्या संधी उपलब्ध होतील.

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities – Discipline / Subject - Marathi Language

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major- Marathi Language and Minor - Marathi Language (NEP)

(Three Years / Four Years Bachelor's Degree Programme)

B. A. Third Year -Semester - V (NEP) Level - 5.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course name	Credits	Workload (Hrs./Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Marks /Examination			
									External	Internal	Total	
Class Room Teaching /Lab Work (Practical) /Outdoor/ Field	a	Major-DSC Marathi Language	Theory-VII	639208	माय मराठी : भाग -५	4	4	12	60	40	100	
		Major – Marathi Language - Elective (Select Any one)	Theory-VIII	639209	मराठी व्याकरण अभ्यास : भाग -१	4	4		60	40	100	
			Theory-EL-(A)	639210	आत्मचरित्र : अग्निपंख	4	4		60	40	100	
			Theory-EL-(B)	639211	मराठी लोककथा							
	b	Minor-DSC- Marathi Language	Theory-V	639253	मराठीचा लेखन वारसा : भाग-3	4	4	4	60	40	100	
	d	VSC- Marathi Language (Corresponding to Major)	Theory-IV	639274	रील निर्मिती कौशल्ये	2	2	4	---	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50	
		SEC -Marathi (Basket)	Theory-III	639278	दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये	2	2		--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50	
	f	FP/CES	Project-III	639288	मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प -टप्पा 3	2	4	4	--	50	50	
	*	*Special Theory	*Special Theory	--	--	Foundation of Artificial Intelligence	2	2	2	--	30+20	50
	Total						22+2			--		600

** Implementation of the Course of “Foundation of Artificial Intelligence” for the U.G. Programmes Under all the faculties. As per Extra-Ordinary Notification No.

24/12/2025 of SGBAU, dated 24/12/2025. Students will earn grade from written examination marks conducted by the concerning college.

FP- Field Project, CES- Community Engagement & Services

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639208

Course Name -Major -DSC- Marathi Language-Theory -VII – माय मराठी: भाग – ५

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Major-DSC - Marathi Language	Theory-VII	639208	माय मराठी : भाग -५	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारस्याचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारस्याचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारस्याचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकासासाठी संधी उपलब्ध करून देणे. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठीतील संस्कारीत व मूल्यगर्भ वेच्याचे आकलन करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारस्याचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारस्याचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारस्याचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन होईल. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकास होण्यास हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. ६. विद्यार्थ्यांना मराठीतील संस्कारीत व मूल्यगर्भ वेच्याचे आकलन जीवन जगताना उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -VII - माय मराठी: भाग – ५			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - ५ व ६) संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील-भाग – ५ सत्र – ५)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	माय मराठी (भाग - ५ व ६) या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग – ५ सत्र – ५ अंतर्गत - विभाग – अ (वैचारिक) १. धर्म तत्त्वज्ञान व विज्ञान – जवाहरलाल नेहरू २. मंत्रबळ नव्हे यंत्रबळ – वि. दा. सावरकर ३. भाषा आणि लोकजीवन – कुसुमावती देशपांडे ४. श्रीचक्रधरस्वामींचा स्त्रीविषयक दृष्टिकोन – संजय जगताप या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	विभाग – ब (ललित) १. अश्रु आणि फुले – आचार्य अत्रे २. हिमप्रलय – जयंत नारळीकर ३. छलांग – केशव मेश्राम ४. भूमीपुत्राचा वारसा – रजिया पटेल या ललित घटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	विभाग – क (कविता) १. महिमा मराठीचा – फादर स्टीफन्स २. कटावरी कर – शेख महंमद ३. शिक्षणाने मनुष्यत्व येते- सावित्रीबाई फुले ४. अल्लड प्रेमास – गोविंदाग्रज ५. आठ रानफुलांची झाडं नाहीशी झाल्याची गोष्ट – प्रभू राजगडकर ६. उत्खनन- तीर्थराज कापगते ७. थंडावल्या चळवळी – किसन वराडे ८. पोशिंदा जगाचा – शीला घरडे पाटील या कवितांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester-V-(NEP) Major -DSC- Marathi Language -Theory -V - माय मराठी : भाग – ५		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग – ५ व ६)		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		वेळ - 3 तास
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639209

Course Name -Major -DSC- Marathi Language-Theory -VIII– मराठी व्याकरण अभ्यास : भाग -१

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Major-DSC - Marathi Language	Theory-VIII	639209	मराठी व्याकरण अभ्यास : भाग-१	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना भाषेमागील नियम व्यवस्थेच्या रचनेची ओळख करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी व्याकरण विषयक घटकांची ओळख करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांचा मराठी व्याकरणाचा पाया मजबूत करणे. ४. शब्दरचना, वाक्यरचना आणि भाषिक नियमांचे ज्ञान विकसित करणे. ५. मराठी भाषेतील व्याकरणिक घटकांचे विश्लेषण करण्याची क्षमता विकसित करणे. ६. विद्यार्थ्यांचा स्पर्धा परीक्षेच्या दृष्टीने अभ्यास करून घेणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना भाषेमागील नियम व्यवस्थेचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी व्याकरण विषयक घटकांची ओळख होईल. ३. विद्यार्थ्यांचा मराठी व्याकरणाचा पाया मजबूत होईल. ४. विद्यार्थी शब्दांचे प्रकार, वाक्यांचे प्रकार व त्यांची रचना ओळखू शकतील ५. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील व्याकरणशास्त्राचा परिचय होईल. ६. मराठी भाषेच्या अध्ययन, अध्यापन व संशोधनासाठी आवश्यक व्याकरणिक पाया प्राप्त करू शकतील. ७. विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेत यशस्वी होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -VIII-मराठी व्याकरण अभ्यास :भाग -१			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – सुगम मराठी व्याकरण व लेखन-(सुधारित आवृत्ती) लेखक- मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, सुधारित आवृत्ती २०१६. (या पुस्तकातील १ ते २५ अंतर्गत समाविष्ट भाग)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	भाषा संवादाचे साधन , भाषेचे महत्व, मराठी व तिची लिपि व्याकरणाच्या अभ्यासाचे महत्व, मराठीची वर्णमाला : विवेचन व मूल्यमापन	10	6
Unit-II	स्वर : व्याख्या स्वरूप व प्रकार, व्यंजन : व्याख्या स्वरूप व प्रकार, जोडाक्षर लेखन : विवेचन व मूल्यमापन.	10	6
Unit-III	स्वर : व्याख्या स्वरूप व प्रकार, व्यंजन : व्याख्या स्वरूप व प्रकार, जोडाक्षर लेखन : विवेचन व मूल्यमापन, संधी : व्याख्या, स्वरूप, संधीचे प्रकार,	10	12
Unit-IV	शब्दांचे प्रकार / जाती - नाम : व्याख्या स्वरूप व प्रकार, (लिंग, वचन, विभक्ती नुसार) सर्वनाम : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार, विशेषण : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार क्रियापद : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार, आख्यात विचार	10	12
Unit-V	क्रियाविशेषण अव्यये : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार शब्दयोगी अव्यये : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार उभयान्वयी अव्यये : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार केवल प्रयोगी अव्यये : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार	10	12
Unit-VI	विभक्ती : अर्थ व प्रकार , प्रयोग : व्याख्या, स्वरूप व प्रकार	10	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-Elective- DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639210

Course Name -Major -Elective -DSC-Marathi Language-Theory EL-(A) – आत्मचरित्र : अग्निपंख

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	Major-Elective - Marathi Language	Theory-EL(A)	639210	आत्मचरित्र: अग्निपंख	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- आत्मचरित्र या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप, तंत्र व वैशिष्ट्यांचा अभ्यास करणे. ‘अग्निपंख’- या आत्मचरित्राचा आशय, रचना व वैशिष्ट्ये समजून घेणे. - डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या जीवनप्रवासातून प्रेरणादायी मूल्ये आत्मसात करणे. - विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान, शिक्षण, परिश्रम, नेतृत्व आणि राष्ट्रनिर्माण यांविषयी सकारात्मक दृष्टिकोन विकसित करणे. - विद्यार्थ्यांमध्ये व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आत्मविश्वास, जिद्द आणि ध्येयवादी वृत्तीचे महत्त्व समजावून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थी आत्मचरित्र साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये ओळखून त्याचे चिकित्सक विश्लेषण करू शकतील. - विद्यार्थी -अग्निपंख या आत्मचरित्रातील प्रमुख घटना, विचार व जीवनमूल्ये स्पष्ट करू शकतील. - विद्यार्थी डॉ. कलाम यांच्या व्यक्तिमत्त्वातील नेतृत्वगुण, वैज्ञानिक दृष्टिकोन आणि राष्ट्रभक्ती यांचे आकलन करू शकतील. - विद्यार्थी जीवनातील आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी प्रेरणा व सकारात्मक दृष्टीकोन विकसित करतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) -Major -Elective – DSC-Marathi Language-Theory EL-(A) - आत्मचरित्र : अग्निपंख			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - अग्निपंख (आत्मचरित्र - ए पी जे अब्दुल कलाम, अनुवाद – माधुरी शानभाग) राजहंस प्रकाशन, पुणे, आवृत्ती पहिली - २००९ / बावीसावी आवृत्ती – २०१५			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	अग्निपंख- आत्मचरित्रातील जडणघडण अंतर्गत – भाग- १ ते ३ : आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	6
Unit-II & Unit-III	अग्निपंख- आत्मचरित्रातील सृजन अंतर्गत – भाग- ४ ते ९ : आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	20	24
Unit-IV	अग्निपंख- आत्मचरित्रातील आराधना अंतर्गत – भाग- १० ते १४ : आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	12
Unit-V	अग्निपंख- आत्मचरित्रातील चिंतन अंतर्गत – भाग- १५ ते १६ : आशय, विश्लेषण व मूल्यमापन	10	12
Unit-VI	अग्निपंख- आत्मचरित्राची वाङ्मयीन वैशिष्ट्ये	10	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- a
Major-Elective-DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639211

Course Name -Major – Elective- DSC- Marathi Language-Theory -EL-(B)- मराठी लोककथा

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - V	Major- Elective DSC - Marathi Language	Theory- EL-(B)	639211	मराठी लोककथा	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना लोककथेची संकल्पना, स्वरूप, वैशिष्ट्ये व महत्त्व समजावून देणे. २. लोककथांचा सामाजिक, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक संदर्भ अभ्यासणे. ३. विविध दंतकथा, आख्यायिका, परीकथा, वीरकथा इ. ओळख करून देणे. ४. लोककथांमधून व्यक्त होणाऱ्या लोकजीवन, लोकविश्वास, परंपरा व मूल्यांचे आकलन करून देणे ५. लोकसाहित्याच्या अभ्यासासाठी आवश्यक विश्लेषणात्मक कौशल्ये विकसित करणे. ६. मौखिक परंपरेचे जतन व संवर्धन याबद्दल जागरूकता निर्माण करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. लोककथेची व्याख्या, स्वरूप व प्रमुख प्रकार स्पष्ट करू शकतील. २. लोककथांतील सांस्कृतिक, सामाजिक व नैतिक मूल्यांचे विश्लेषण करू शकतील. ३. लोककथा आणि समाज यांच्यातील परस्परसंबंध समजावून सांगू शकतील. ४. विविध प्रदेशांतील लोककथांची तुलना करून त्यांतील वैशिष्ट्ये ओळखू शकतील. ५. लोककथांचे संकलन, वर्गीकरण व प्राथमिक संशोधन करण्याची क्षमता विकसित करतील. ६. लोकपरंपरा, लोकसंस्कृती आणि लोकस्मृती यांच्या जतनाचे महत्त्व समजून घेतील. ७. लोकसाहित्याच्या अभ्यासासाठी आवश्यक चिकित्सक आणि विश्लेषणात्मक दृष्टिकोन विकसित करतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) -Major -Elective- DSC- Marathi Language-Theory -EL-(B)- मराठी लोककथा			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - मराठी लोककथा, संपादक- डॉ. मधुकर वाकोडे, प्रकाशक - साहित्य अकादेमी, दिल्ली. २०१०. (या पुस्तकातील निवडक कथा)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी लोककथा- या पुस्तकातील खालील निवडक कथा अभ्यासक्रमात असतील. उर्वशी (वेदकथा), सुकेत श्रेष्ठ आणि नागदत्त श्रेष्ठ (जैन पुण्यासूत्र कथा), विक्रमादित्य आणि वेताळ (वेताळ पंचवीशी)	6	6
Unit-II	तोतयाची कामगिरी अखेर विष्णु साह्यकारी (पंचतंत्र) गाणारा पक्षी आणि दर्दी गुलबक्षी (अरेबियन नाईट) कोल्ह्याने केली चतुराई तर बगळा खातो मलाई (इसापनीती)	12	12
Unit-III	चांडाळ चौकडी आणि बिरबलाची खिचडी (बिरबल कथा) मूर्ख लाड आणि धूर्त राउत (लीळाचरित्र दृष्टांत कथा) बाणाईसाठी मेंढपाळ झाला देव मल्हारी (दैवतकथा)	12	12
Unit-IV	झाली पक्षीनी पाताळची राणी (दैवतकथा), महालक्ष्मीची सोन पावलं (व्रतकथा), श्रावण साखळी (परीकथा),	12	12
Unit-V	कथा निळावंतीची (परीकथा), ठगास भेटला महाठग (चातुर्यकथा) जावई अलबत्या सासरा गलबत्या (चातुर्यकथा)	12	12
Unit-VI	त्याग हाच धर्म (बोधकथा), नागवंशी सातवाहनाची कथा(दंतकथा) चोर तो चोर वरती शिरजोर (लोकोक्ती कथा)	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

Minor- Syllabus

B. A. Third year- Semester- V (NEP)

Vertical- b

Minor -DSC-Marathi Language (DSC- मायनर - मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 639253

Course Name -Minor – DSC- Marathi Language-Theory -V- मराठीचा लेखन वारसा: भाग - 3

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	Minor- DSC- - Marathi Language	Theory- V	639253	मराठीचा लेखन वारसा: भाग 3	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांना प्राचीन, मध्ययुगीन व आधुनिक मराठी साहित्यपरंपरेची ओळख करून घेणे. ६. विद्यार्थ्यांना भाषेच्या सांस्कृतिक, सामाजिक व ऐतिहासिक योगदानाची जाणीव निर्माण करणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील विविधांगी लेखन कौशल्ये अवगत होतील व त्याचा उपयोग ते आपल्या करिअर क्षेत्रात करतील. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय होईल. ६. मराठीतील विविध साहित्यप्रवाह व त्यांचे योगदान समजावून सांगू शकतील. ७. मराठी भाषेच्या जतन, संवर्धन आणि प्रसाराबाबत सकारात्मक दृष्टीकोन विकसित करू शकतील

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) Minor- DSC-Marathi Language -Theory -V- मराठीचा लेखन वारसा: भाग - 3			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – शब्दगंध- भाग -3 प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, २०२४ (या पुस्तकातील सत्र- ५ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक, ललित व कविता)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	शब्दगंध भाग -३ या पुस्तकातील सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेख 1.मी नास्तिक का आहे .-भगतसिंग 2.संस्कृतिवाचन आणि वाचनसंस्कृती- यशवंत मनोहर 3.न नैतिक विज्ञानाचे भान आवश्यक आहे-अतुल देऊळगावकर या वैचारिक लेखाचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	शब्दगंध भाग -३ या पुस्तकातील सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट ललित 1.वीव्हावो स्वीकारू -म्हाईभट 2.कबुलीवाला-रवींद्रनाथ टागोर 3. शिंदोरी- गजानन बनसोड या ललित घटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	शब्दगंध भाग -३ या पुस्तकातील सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या एकूण ६ कवितांचा आस्वाद ,आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न २ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न ३ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न ४ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न ५ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न ६ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical -d (i)
Major-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)
VSC-(Vocational Skill Course)- Marathi Language
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639274

Course Name – VSC-Marathi Language -Theory -IV – रील निर्मिती कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	VSC-Marathi Language	Theory - IV	639274	रील निर्मिती कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१ विद्यार्थ्यांना रील (Short Video Content) निर्मितीचे मूलभूत ज्ञान देणे. २ सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मसाठी दृश्य- श्राव्य सामग्री तयार करण्याचे कौशल्ये विकसितकरणे. ३ पटकथा लेखन, स्टोरीबोर्डिंग आणि सर्जनशील संकल्पना विकसित करण्याचे प्रशिक्षण देणे. ४ मोबाईल व डिजिटल साधनांचा वापर करून व्हिडिओ चित्रीकरण कौशल्ये आत्मसात करणे. ५ मराठी भाषा आणि संस्कृतीचा प्रभावी वापर करून आकर्षक रील्स तयार करण्यास प्रोत्साहन देणे. ६ डिजिटल माध्यमांतील नैतिकता, कॉपीराइट आणि जबाबदार सामग्री निर्मितीची जाणीव करून देणे. ७ विद्यार्थ्यांमध्ये उद्योजकता, डिजिटल मार्केटिंग आणि वैयक्तिक ब्रँडिंगची समज विकसित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१ रील निर्मितीची संकल्पना, प्रक्रिया आणि तांत्रिक बाबी समजून घेतील. २ विविध विषयांवर सर्जनशील आणि प्रभावी रील्स तयार करू शकतील. ३ पटकथा लेखन, चित्रीकरण आणि व्हिडिओ संपादनाची कौशल्ये आत्मसात करतील. ४ सोशल मीडिया प्लॅटफॉर्मसाठी योग्य स्वरूपातील डिजिटल सामग्री विकसित करू शकतील. ५ मराठी भाषेचा प्रभावी वापर करून प्रेक्षकांशी संवाद साधणाऱ्या रील्स तयार करू शकतील. ६ कॉपीराइट, डिजिटल नैतिकता आणि माध्यम जबाबदारीचे पालन करतील. ७ स्वतंत्र कंटेंट क्रिएटर, फ्रीलान्सर किंवा डिजिटल मीडिया क्षेत्रातील करिअरच्या संधींचा लाभ घेण्यासाठी सक्षम होतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) - VSC- Marathi Language -Theory -IV - रील निर्मिती कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक –अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -४)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या – पाठ्यपुस्तकातील भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती : संकल्पना, व्याप्ती व महत्व	12	12
Unit-II	भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती : प्रकार	6	6
Unit-IV	भाग- ४ अंतर्गत समाविष्ट लेख – रील निर्मिती कौशल्ये - यामधील रील निर्मिती कौशल्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिके	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

SEC-Marathi- Basket
B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Vertical- d (ii)
SEC-Marathi
Course Code – 639278

Course Name – SEC-Marathi-Theory -III – दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Course code	Couse Name	Credits	Teaching Hours (per week)	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	SEC – Marathi	639278	Theory -III दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये	2	2	30	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना करियरसाठी भाषिक कौशल्याचे स्वरूप अवगत करून देणे. - विद्यार्थ्यांना दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमांच्या स्वरूप व कार्यपद्धतीची ओळख करून देणे. - दूरचित्रवाणीसाठी विविध प्रकारचे लेखन (स्क्रिप्ट, बातमी, निवेदन, मुलाखत इ.) विकसित करण्याचे कौशल्य प्राप्त करून देणे. - समाजमाध्यमांसाठी प्रभावी, आकर्षक व लक्षित आशय (Content) तयार करण्याची क्षमता विकसित करणे. - डिजिटल माध्यमांतील भाषा, शैली व संप्रेषण तंत्रांची समज वाढविणे. - सर्जनशीलता, विश्लेषणात्मक विचार आणि व्यावसायिक लेखन कौशल्यांचा विकास करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना करियरसाठीच्या भाषिक कौशल्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थी दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमांच्या विविध स्वरूपांचे विश्लेषण करू शकतील. - विद्यार्थी दूरचित्रवाणीसाठी बातमी, स्क्रिप्ट, अँकर लिंक, मुलाखत प्रश्न इत्यादी लेखन प्रभावीपणे करू शकतील. - विद्यार्थी फेसबुक, इन्स्टाग्राम, युट्युब, एक्स (ट्विटर) यांसारख्या समाजमाध्यमांसाठी योग्य आशय तयार करू शकतील. - डिजिटल व प्रसारमाध्यम क्षेत्रातील प्राथमिक व्यावसायिक लेखन कौशल्ये आत्मसात करून रोजगारक्षमतेत वाढ करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) - SEC-Marathi-Theory -III – दूरचित्रवाणी व समाजमाध्यमासाठी लेखन कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – उपयोजित मराठी भाग - १ व २ संपादक – डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, अध्यक्ष , मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक – प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव, ऑगस्ट २०२५ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ व ४)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ - दूरचित्रवाणीसाठी लेखन अंतर्गत दूरचित्रवाणीसाठी कार्यक्रम वर्गीकरण : आकलन, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	12	12
Unit-II	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ - दूरचित्रवाणीसाठी लेखन अंतर्गत मनोरंजनपर कार्यक्रमासाठी लेखन : आकलन, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-III	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ३ - दूरचित्रवाणीसाठी लेखन अंतर्गत माहितीपर कार्यक्रमासाठी लेखन : आकलन, विश्लेषण, प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
Unit-IV	पाठ्यपुस्तकातील प्रकरण - ४ - आधुनिक समाज मध्यमासाठी लेखन : ई- मेल म्हणजे काय ?, ई- मेल - स्वरूप : ई- मेल- वापर, मेल कसा लिहावा : प्रात्यक्षिक व मूल्यमापन	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित प्रात्यक्षिक / वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणत्याही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Third Year Semester- V (NEP)**Vertical- f****Field Project (FP)/ Community Engagement Services (CES)-Phase-3****Major-DSC-Marathi Language****मराठी भाषा क्षेत्र प्रकल्प: टप्पा -3****Field Project Marathi Language - Phase-3 Code – 639288**

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	Major - Marathi Language Project - III	Project-Phase-3	639288	मराठी भाषा – क्षेत्र प्रकल्प : टप्पा -3	2	Total= 60 Per week = 4	Project Report : 20 Oral Presentation: 10 Faculty Evaluation :20 Total= 50

Field Project-Marathi Language: Phase-3	
Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना क्षेत्रीय प्रकल्प किंवा सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या माध्यमातून सैद्धांतिक मराठी भाषेचे ज्ञान वास्तविक जगातील आव्हानांना लागू करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव प्रदान करणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय कार्य किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमांमध्ये येणाऱ्या व्यावहारिक समस्या ओळखणे, त्यांचे विश्लेषण करणे आणि त्या सोडवण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षित करणे. ३. मराठी भाषेच्या संकल्पनांना आंतरविद्याशाखीय ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि सामाजिक गरजांशी जोडण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित करणे. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांचे क्षेत्रीय किंवा सामुदायिक सहभागाचे कार्य विविध प्रकारच्या श्रोत्यांसमोर प्रभावीपणे सादर व दस्तऐवजीकरण करणे, आणि संवाद साधण्याची क्षमता विकसित करणे. ५. मानवी भाषा समाज व संस्कृती संबंधित सामुदायिक समस्यांवर उपाययोजना करणाऱ्या प्रकल्पांमध्ये विद्यार्थ्यांना सहभागी करून त्यांच्यामध्ये जबाबदारी आणि सेवेची भावना रुजवणे.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	१ . विद्यार्थी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रात मराठी भाषेची सूत्रे, तत्वे व सिद्धांत आणि विश्लेषणात्मक तंत्रे वापरून वास्तविक समस्यांचे विश्लेषण व निराकरण करण्यास सक्षम होतील. २. विद्यार्थी त्यांच्या क्षेत्रीय प्रकल्पाशी किंवा सामुदायिक शिक्षण सेवेशी संबंधित प्रायोगिक साधने, उपकरणे आणि माहिती विश्लेषण पद्धती वापरण्यात तयार होतील ३. विद्यार्थी एखाद्या क्षेत्रीय प्रकल्पाची किंवा सामुदायिक सेवा उपक्रमाची, सुरुवातीपासून ते पूर्ण होईपर्यंत, दस्तऐवजीकरण, अहवाल सादर करण्यासह, रचना, नियोजन आणि अंमलबजावणी करण्यास तयार होईल. ४. विद्यार्थी लेखी अहवाल, सादर करणे किंवा सामुदायिक सहभाग कार्यक्रमांद्वारे त्यांच्या प्रकल्पातील निष्कर्ष आणि परिणाम प्रभावीपणे सादर करू शकतील. ५. विद्यार्थी त्यांच्या कामाच्या नैतिक, पर्यावरणीय आणि सामाजिक परिणामांची समज दाखवतील, तसेच जबाबदार वैज्ञानिक पद्धतीशी सामाजिक, सांस्कृतिक पर्यावरणाशी आणि सामुदायिक कल्याणाप्रती वचनबद्ध होण्यास तयार होतील.

क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सहभाग (CE) सेवांच्या निवड आणि अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
1. प्रकल्प निवड आणि नियोजन	प्राध्यापकांचे मार्गदर्शन: प्रत्येक विद्यार्थ्याला त्यांच्या प्रकल्पासाठी मार्गदर्शन करण्याकरिता, तज्ञता आणि संसाधने पुरवण्यासाठी एक प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून नेमला जाईल. • प्रकल्पाचा विषय: प्रकल्पाचा विषय मराठी भाषेशी संबंधित असावा आणि तो विद्यार्थ्यांच्या आवडीनिवडी व उपलब्ध साहित्य व सामुग्रीशी जुळणारा असावा. • साहित्य समीक्षा: प्रकल्पाच्या माध्यमातून विद्यमान ज्ञान समजून घेण्यासाठी आणि संशोधनातील उणिवा ओळखण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी सखोल साहित्य समीक्षा करणे अपेक्षित आहे. • माहिती संकलन आणि विश्लेषण: विषयानुसार, प्रकल्पांमध्ये माहितीचे विश्लेषण अपेक्षित • निष्कर्षांचे स्पष्टीकरण: महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष आणि मर्यादा अधोरेखित करून, प्रकल्पाच्या संदर्भात माहितीचे स्पष्टीकरण दिले पाहिजे. • सामुदायिक गरजा: प्रकल्प मराठी भाषेशी संबंधित विशिष्ट सामुदायिक गरजा किंवा आव्हाने यावर लक्ष केंद्रित करून तयार केले जावू शकतात. • सहकार्य: विद्यार्थी त्यांचे प्रकल्प राबवण्यासाठी स्थानिक संस्थांसोबत सहकार्य करू शकतात. • परिणाम मूल्यांकन: प्रकल्पाचा समाजावर होणाऱ्या परिणामाचे मूल्यांकन केले पाहिजे.
2. अहवाल लेखन आणि सादरीकरण (Project Report Submission)	• अहवालाचे स्वरूप (Project Report): -सामान्यतः ज्यामध्ये प्रस्तावना, विषय उद्दिष्टे, कार्यपद्धती, निष्कर्ष, चर्चा, संदर्भ आणि समारोप यांचा समावेश असावा. विद्यार्थी Project Report सत्राच्या शेवटी विभागात सादर करतील. • माहितीचे सादरीकरण: अहवालात सारण्या, आलेख आणि आकृत्यांचा वापर करून माहिती स्पष्टपणे आणि अचूकपणे सादर केली असावी. आवश्यक तेथे फोटो असावेत. • मौखिक सादरीकरण(Overall Presentation) : विद्यार्थ्यांनी सादर केलेल्या Project Report चे सार, निष्कर्ष वर्गमित्र आणि प्राध्यापकांसमोर सादर करणे आवश्यक असेल.
3. प्रकल्प कालमर्यादा	• क्षेत्र प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विद्यार्थ्याला एकूण ६० तासांचा वेळ दिला जाईल.
4. मूल्यमापन आणि मूल्यांकन	• प्रकल्प अहवाल: प्रकल्प अहवाल विद्यार्थी विभागात सादर करेल. अंतिम अहवालाचे मूल्यांकन हे आशय, मांडणी आणि संशोधनाच्या गुणवत्तेच्या आधारावर केले जाईल. (२० गुण) • मौखिक सादरीकरण: सादरीकरणाचे मूल्यांकन हे -स्पष्टता, सहभाग आणि प्रश्नांची उत्तरे देण्याच्या क्षमतेच्या आधारावर केले जाईल. (१० गुण) • प्राध्यापक मूल्यांकन: प्राध्यापक मार्गदर्शक संपूर्ण प्रकल्पादरम्यान विद्यार्थ्यांच्या कामगिरीचे मूल्यांकन करतील. (२० गुण) <u>एकूण ५० गुण</u>

मराठी भाषेशी संबंधित क्षेत्रीय प्रकल्प/सामुदायिक सहभाग सेवांची उदाहरणे	खालील विषय क्षेत्रप्रकल्पासाठी निवडता येईल. १) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या मराठी भाषेच्या क्षमतेची पाहणी करणे, सर्वेक्षण करणे. २) मराठीवरील इंग्रजी किंवा अन्य भाषेचापरिणाम सर्वेक्षण पद्धती वापरून तपासणे. ३) परिसरातील वऱ्हाडी म्हणी व वाक्प्रचार- संकलन. ४) परिसरातील लोककथा, लोकगीते यांचे संकलन. ५) परिसरातील लोकगीते, लोक रूढी, सांस्कृतिक उत्सव इ.चे सर्वेक्षण. ६) परिसरातील मराठी लेखक व त्यांचे साहित्य. ७) लोकदैवते, लोकविधी यांच्या नोंदी घेणे. ८) भाषेच्या विकासासाठी काम करणाऱ्या संस्थांच्या कार्याची नोंदी घेणे. ९) परिसरातील वाङ्मयीन संस्कृती संमेलने / उपक्रम यांचे दस्तऐवजीकरण. १०) वार्षिक प्रकाशित साहित्य / अंक / कोश / सूची / अहवाल नोंदी घेणे. ११) विशिष्ट बोलीचे स्वरूप नमुने घेऊन मांडणी करणे. (उदा. वऱ्हाडी बोली..) १२) वर्तमानपत्र कार्यालय, मुद्रणालय, प्रकाशन संस्था, यांच्या कार्याचे सर्वेक्षण. १३) आकाशवाणीच्या कार्याचे सर्वेक्षण व भाषिक कार्याची दखल घेणे. १४) भजने, आरत्या, भक्तीगीते, दैवत विधी गीते यांचे संकलन व सादरीकरण वैशिष्ट्ये नोंद. १५) महिलांची गीते, शेतकरी गीते, नाग बाऱ्या, अवधुती भजने, पोळ्याच्या झाडत्या इ.चे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १६) भटक्या विमुक्तांच्या बोली - उदा . धनगरी, पारधी ,बेलदारी, बंजारा, लभाणी, भराडी, इत्यादी बोलीचे सर्वेक्षण व भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १७) आदिवासी बोली- उदा. कोरकू, कोलामी, गोंडी, परधानी, इ बोलीच्या भाषिक नमुन्याचे संकलन व सर्वेक्षण भाषिक वैशिष्ट्यांची नोंद. १८) विद्यापीठ परिसरात तसेच इतर मोठ्या कार्यालयात वेगवेगळ्या ठिकाणी लावण्यात आलेले आणि मराठीतून लिहिलेले 'सूचना फलक' यांचा प्रमाणलेखनाच्या नियमानुसार अभ्यास करणे. याशिवाय - मराठी भाषेशी संबंधित इतरही विषय प्रकल्पासाठी निवडले जाऊ शकतात .
---	--

(टीप: दुसऱ्या टप्प्यातील मराठी भाषा - क्षेत्र प्रकल्प किंवा सामुदायिक सेवांचा विस्तारित भाग, नियुक्त प्राध्यापक मार्गदर्शकाच्या मंजूरीच्या अधीन राहून, पाचव्या सत्रात (Semester-v) मराठी भाषा - क्षेत्र प्रकल्प / सामुदायिक सेवा : टप्पा -३ म्हणून पुढे चालू ठेवला जाऊ शकतो.

B. A. Third Year Semester- V (NEP)
Special Course
Course- Name - Foundation of Artificial Intelligence

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -V	Special Course	Theory	-----	Foundation of Artificial Intelligence	2	Total= 30 Per week = 2	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

	Foundation of Artificial Intelligence
Project Objectives: /प्रकल्पाची उद्दिष्टे	To introduce AI concepts in a simple, real-life way with focus on understanding applications, ethics, and future opportunities. 1. Introduce all undergraduate students of all the faculties to the basic concepts, uses, and importance of AI. 2. Enable learners to understand AI's principles, applications, limitations, and effectively use AI tools. 3. Encourage students to recognize AI's role in enhancing life and engage with its social and ethical implications.
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	1. Understand the fundamental concepts, types, and evolution of Artificial Intelligence. 2. Apply basic AI techniques and tools to real-world problems across different domains. 3. Evaluate the social, ethical, and professional implications of AI in everyday life

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 – अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	8
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	7
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	8
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी / लघुत्तरी प्रश्न	7
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
(Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	15 गुण
	उपस्थिती	5 गुण

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- V (NEP) – Special Course – Foundation of Artificial Intelligence			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	Introduction to Artificial Intelligence Definition of AI: What is Intelligence? Natural vs. Artificial, Simple definition of AI; History & Evolution of AI: From early computers to modern AI; Types of AI: Narrow AI vs. General AI vs. Super AI; AI in Everyday Life: Google Maps, E-commerce suggestions, Chatbots, Social Media feeds; Key Components: Data, Algorithms, Computing Power (कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा परिचय) (एआयची व्याख्या: बुद्धिमत्ता म्हणजे काय? एआय ची सोपी व्याख्या; कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा इतिहास आणि उत्क्रांती: प्रारंभिक संगणकापासून आधुनिक कृत्रिम बुद्धिमत्तेपर्यंत एआयची विकास प्रक्रिया; एआयचे प्रकार: सामान्य एआय विरुद्ध सुपर एआय; दैनंदिन जीवनात एआय: Google नकाशे, शिफारसी, ई-कॉमर्स सूचना, चॅटबॉट्स, सोशल मीडिया फीड्स; मुख्य घटक: डेटा, अल्गोरिदम, संगणकीय शक्ती)	8	8
Unit-II	AI Structures, Architectures & Techniques Basic Structure of an AI System; AI Architectures (Simplified): Rule Based System, Machine Learning, Neural Networks; Key Concepts: Knowledge Representation (using symbols, facts), Search & Problem Solving (maze example, finding shortest route), Natural Language Understanding (Google Translate, chatbots) (एआय स्ट्रक्चर्स, आर्किटेक्चर आणि टेक्निक) एआय सिस्टमची मूलभूत रचना; एआय आर्किटेक्चर (सरलीकृत): नियम आधारित प्रणाली, मशीन लर्निंग, न्यूरल नेटवर्क, मुख्य संकल्पना: ज्ञान प्रतिनिधिक ज्ञान (चिन्हे, तथ्ये वापरून), शोध आणि समस्या सोडविणे (चक्रव्यूह सोडवणूक सहकार्य, नकाशातील निकटस्थ मार्ग शोधणे), नैसर्गिक भाषा समजून घेणे (Google भाषांतर, चॅटबॉट्स)	7	7
Unit-III	AI in Different Fields: Education (Personalized learning apps, plagiarism checkers), Healthcare (Disease prediction, medical chatbots), Commerce (Fraud detection in banking, stock market predictions, customer support), Daily Life (Smart home devices, language translation, travel assistants); AI & Decision Making: Hiring, Loan Approval, Court Decisions; Advantages of AI, Limitations of AI दैनंदिन जीवनात एआयचे उपयोग विविध क्षेत्रांमध्ये एआय: शिक्षण (शिक्षणानुसार ॲप्स, लेखन चोरी शोध), हेल्थकेअर (रोगाचा अंदाज, वैद्यकीय चॅटबॉट्स), वाणिज्य (बँकिंगमध्ये फसवणूकीचा शोध, स्टॉक मार्केट अंदाज, ग्राहक सेवा), दैनिक जीवनात उपयुक्तता (स्मार्ट होम डिवाइसेस, भाषांतर, नकाशा मार्गदर्शन); कृत्रिम बुद्धिमत्ता आणि निर्णय प्रक्रिया: नोकर भरती, कर्ज मंजुरी प्रक्रियेसाठी सहकार्य, न्यायालयीन निर्णय प्रक्रियेत एआयचे महत्त्व, एआयच्या मर्यादा.	7	7
Unit-IV	Ethical, Social & Future Aspects of AI Ethical Concerns in AI: Privacy issues (CCTV, online data), Bias & Fairness (AI preferring certain groups), Job Displacement (automation replacing humans); Responsible AI: Transparency, Accountability, Human oversight; Future Trends in AI: Self-driving cars, AI in governance, creative industries; AI and You (Career Perspective): Opportunities in Digital Marketing, Content Creation, Business Analytics, HR Tech, Creative Industries (non-programming roles) नैतिकतापूर्ण व सामाजिक जीवनासाठी भविष्यातील एआयचे विविध पैलू एआयमधून नैतिकतेच्या संदर्भात चिंतन: गोपनीयता समस्या (सीसीटीव्ही, ऑनलाइन डेटा), पक्षपात आणि निष्पक्षता (एआय विशिष्ट गटांना प्राधान्य देत आहे), नोकरी विस्थापन (मानवांची जागा घेणारे ऑटोमेशन); जबाबदार एआय: पारदर्शकता, उत्तरदायित्व, मानवी देखरेख: एआयमधील भविष्यातील ट्रेड: सेल्फ-ड्रायव्हिंग कार, प्रशासनातील एआय, सर्जनशील उद्योग; एआय आणि यू (करिअर पर्सपेक्टिव्ह): डिजिटल मार्केटिंग, कंटेंट क्रिएशन, बिझिनेस ॲनालिटिक्स, एचआर टेक, क्रिएटिव्ह इंडस्ट्रीज (नॉन-प्रोग्रामिंग भूमिका) मधील संधी	8	8
1.Boden, Margaret A., <i>Artificial Intelligence: A Very Short Introduction</i> , 2.Elaine Rich – <i>Artificial Intelligence</i> (3rd Edition) 3.Godbole, Achyut, <i>Artificial Intelligence</i> (आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स/ईस), Bookganga Publication. 4. Kulkarni, Dr Anand, <i>आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स/ईस</i> याद्वारे, Sakal Media Pvt. Ltd. 5. Stuart Russell – <i>Human Compatible</i> (2019) 6.Thorpe, Josh, <i>AI for Students: Creative Hacks for Academic Success</i> , Promptly Books			

==0000==

Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati

Faculty: Humanities

Teaching & Learning Scheme: For the Degree of Bachelor of Arts with Major- Marathi Language and Minor - Marathi Language (NEP)

(Three / Four Years Bachelor's Degree Programme)

B. A. Third Year-Semester -VI (NEP) Level - 5.5

Mode of Teaching	Ver. No	The Vertical	Type of course	Course Code	Course name	Credits	Workload (Hrs./Week)	Vertical Workload (Hrs./Week)	Marks /Examination		Total
									External	Internal	
Class Room Teaching /Lab Work (Practical)/Outdoor/Field	a	Major-DSC Marathi Language	Theory-IX	639212	माय मराठी: भाग -६	4	4	12	60	40	100
			Theory-X	639213	मराठी व्याकरण अभ्यास: भाग -2	4	4		60	40	100
		Major-Marathi Language Elective (Select Any one)	Theory-EL-(C)	639214	वैदर्भीय लोकनाट्य	4	4		60	40	100
			Theory-EL-(D)	639215	मराठी लोककला अभ्यास						
	b	Minor-DSC- Marathi Language	Theory-VI	639254	मराठीचा लेखन वारसा : भाग- ४	4	4	4	60	40	100
			Theory-V	639275	पौडकास्टिंग कौशल्ये	2	2	2	--	30 (College level Exam) +20 (Internal)	50
f	Internship/ Apprenticeship	Internship /OJT	639291	इंटर्नशिप /OJT	4	8	8	-	-	-	
		Total									450

B. A. Third year- Semester- VI (NEP)
Vertical- a
Major- DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code - 639212

Course Name -Major -DSC- Marathi Language-Theory -IX – माय मराठी: भाग – ६

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major- DSC - Marathi Language	Theory- IX	639212	माय मराठी : भाग -६	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकासासाठी संधी उपलब्ध करून देणे. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये मराठीतील संस्कारीत व मूल्यगर्भ वेच्याचे आकलन करून देणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील समृद्ध लेखन वारशाचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध वैचारिक लेखन वारशाचे आकलन होईल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध ललित लेखन वारशाचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना भाषेतील समृद्ध काव्य लेखन परंपराचे आकलन होईल. ५. विद्यार्थ्यांचा वैचारिक विकास होण्यास हा अभ्यासक्रम उपयुक्त ठरेल. ६. विद्यार्थ्यांना मराठीतील संस्कारीत व मूल्यगर्भ वेच्याचे आकलन जीवन जगताना उपयुक्त ठरेल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -IX - माय मराठी: भाग – ६			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग - ५ व ६) संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक - ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील-भाग – ६ सत्र – ६)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	माय मराठी (भाग -५ व ६) या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग – ६ सत्र – ६ अंतर्गत विभाग – अ (वैचारिक) १. तरूणांनो ! निर्भय बना, शूर बना – स्वामी विवेकानंद २. वैज्ञानिक दृष्टीकोन- नरेंद्र दाभोलकर ३. कर्मवीर आणि महाराष्ट्राची जडणघडण – गंगाधर पानतावणे ४. श्रीबसवेश्वर चरित्र आणि विचार – कृष्णा मेणसे या वैचारिक लेखांचे आकलन, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	विभाग – ब (ललित) १. अतिथी देवो भव !- वामन चोरघडे २. रोहित - योगिराज वाघमारे ३. भूक – उषाकिरण आत्राम ४. दणका – विजय जाधव या ललित घटकांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	विभाग – क (कविता) १. देव एकच आहे – गणपती महाराज २. सूर्य नित्य देतो – संत गुलाबराव महाराज ३. ह्या गंगेमध्ये गगन वितळले – बा. सि. मर्ढेकर ४. वास्तववाद - वसंत आबाजी डहाके ५. स्वातंत्र्या ! कुठे आहेस तू -विनायक तुमराम ६. गेले तुटून पंख - शिवा राऊत ७. मलाला इसूफझाई - विष्णू सोळंके ८. लढता आले पाहिजे - सुनील पवार या कवितांचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
B. A. Semester-VI-(NEP) Major -DSC- Marathi Language -Theory -VI - माय मराठी : भाग – ६		
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - माय मराठी (भाग – ५ व ६)		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		वेळ - 3 तास
	प्रश्न क्रम	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - वैचारिक लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - ललित लेख घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - कविता घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third year- Semester- VI (NEP)
(Vertical- a)
Major-DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639213

Course Name -Major – DSC-Marathi Language-Theory -X – मराठी व्याकरण अभ्यास: भाग-२

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major-DSC - Marathi Language	Theory-X	639213	मराठी व्याकरण अभ्यास : भाग २	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना भाषेमागील नियम व्यवस्थेच्या रचनेची ओळख करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी व्याकरण विषयक घटकांची ओळख करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांचा मराठी व्याकरणाचा पाया मजबूत करणे. ४. शब्दरचना, वाक्यरचना आणि भाषिक नियमांचे ज्ञान विकसित करणे. ५. मराठी भाषेतील व्याकरणिक घटकांचे विश्लेषण करण्याची क्षमता विकसित करणे. ६. विद्यार्थ्यांचा स्पर्धा परीक्षेच्या दृष्टीने अभ्यास करून घेणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना भाषेमागील नियम व्यवस्थेचे आकलन होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी व्याकरण विषयक घटकांची ओळख होईल. ३. विद्यार्थ्यांचा मराठी व्याकरणाचा पाया मजबूत होईल. ४. विद्यार्थी शब्दांचे प्रकार, वाक्यांचे प्रकार व त्यांची रचना ओळखू शकतील ५. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील व्याकरणशास्त्राचा परिचय होईल. ६. मराठी भाषेच्या अध्ययन, अध्यापन व संशोधनासाठी आवश्यक व्याकरणिक पाया प्राप्त करू शकतील. ७. विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परीक्षेत यशस्वी होण्यास मदत होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) Major- DSC-Marathi Language -Theory -IX- मराठी व्याकरण अभ्यास: भाग २			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – सुगम मराठी व्याकरण व लेखन-(सुधारित आवृत्ती) लेखक- मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, सुधारित आवृत्ती २०१६. (या पुस्तकातील २७ ते ३७ अंतर्गत समाविष्ट भाग)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	समास : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार शब्दसिद्धी : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार	10	6
Unit-II	वाक्य संश्लेषण : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार वाक्य रूपांतर : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार	10	12
Unit-III	वृत्ते : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार	10	12
Unit-IV	भाषेचे अलंकार : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार शब्दांच्या शक्ती : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार रस व काव्य गुण: स्वरूप, उदाहरणे	10	12
Unit-V	वाक्प्रचार व म्हणी : व्याख्या, स्वरूप, उदाहरणे व प्रकार विरामचिन्हे : स्वरूप, उदाहरणे	10	12
Unit-VI	लेखन विषयक नियम : स्वरूप, उदाहरणे	10	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100		वेळ - 3 तास
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third year Semester- VI- (NEP)
Vertical- a
Major-Elective-DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639214

Course Name -Major – Elective- DSC- Marathi Language-Theory -EL-(C)– वैदर्भीय लोकनाट्य

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester - VI	Major- Elective DSC - Marathi Language	Theory- EL-(C)	639214	वैदर्भीय लोकनाट्य	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या मौखिक रूपाचा परिचय करून देणे. - विद्यार्थ्यांना मराठीतील प्रादर्शिक लोककला साहित्य प्रकारचा परिचय करून देणे. - विद्यार्थ्यांना खडी गम्मत, दंडार व खम्मनाट्य या वैदर्भीय प्रादर्शिक लोककलेचे स्वरूप व वैशिष्ट्याचे आकलन करून देणे. - विद्यार्थ्यांना वैदर्भीय प्रादर्शिक लोककलेचे तपशील व भाषिक रूपाचे आकलन करून देणे. - लोकनाट्य आणि लोकसंस्कृती यांतील परस्परसंबंध समजावून सांगणे. - लोकनाट्याच्या कलात्मक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक वैशिष्ट्यांचे विश्लेषण करण्याची क्षमता विकसित करणे. - विद्यार्थ्यांमध्ये लोककलांविषयी अभिरुची व संशोधनदृष्टी निर्माण करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या मौखिक रूपाचा परिचय होईल. - विद्यार्थी मराठी लोकनाट्याची संकल्पना, इतिहास आणि विकास यांचे ज्ञान प्राप्त करतील. - विद्यार्थ्यांना मराठीतील प्रादर्शिक लोककला साहित्य प्रकारचा परिचय होईल. - विद्यार्थ्यांना खडी गम्मत, दंडार व खम्मनाट्य वैदर्भीय प्रादर्शिक लोककलेचे स्वरूप व वैशिष्ट्याचे आकलन होईल. - विद्यार्थ्यांना वैदर्भीय प्रादर्शिक लोककलेचे तपशील व भाषिक रूप अवगत होईल. - विद्यार्थ्यांना प्रादर्शिक लोककलेचे कौशल्य प्राप्त करता येतील. - विद्यार्थी लोकनाट्य संवर्धनासाठी आवश्यक दृष्टिकोन आणि संशोधनकौशल्य विकसित करतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) -Major -Elective- DSC- Marathi Language-Theory -EL-(C) - वैदर्भीय लोकनाट्य			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - वैदर्भीय लोकनाट्य परंपरा संपादक - डॉ. काशीनाथ बऱ्हाटे, डॉ. प्रफुल्ल गवई, डॉ. चंदू पाखरे प्रकाशन- ज्ञानपथ पब्लिकेशन, अमरावती, प्रथम आवृत्ती -२०२५			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	वैदर्भीय लोकनाट्य परंपरा-या संपादित पुस्तकातील लेख -१- खडी गम्मत यामधील - खडी गम्मत : संकल्पना, स्वरूप, सादरीकरण, पात्रे,	12	12
Unit-II	लेख -१- खडी गम्मत यामधील - घरंदाज गवळण- स्वरूप सादरीकरण, पोवाडा: - पोवाड्याची रूपे, चाली व प्रकार, लावणी -व्युत्पत्ती, लावणीचे प्रकार	12	12
Unit-III	वैदर्भीय लोकनाट्य परंपरा-या संपादित पुस्तकातील लेख -२ – आदिवासींचे नृत्य - नाट्य : दंडार अंतर्गत – दंडार : स्वरूप, दंडारीतील गाणी, दंडारीतील सोगे, दंडारीतील नट्यविष्कार.	12	12
Unit-IV	वैदर्भीय लोकनाट्य परंपरा-या संपादित पुस्तकातील लेख -३ दंडार : सांस्कृतिक संचित, दंडारीचे स्वरूप व प्रकार, सादरीकरण, वैशिष्ट्ये व महत्व	12	12
Unit-V	वैदर्भीय लोकनाट्य परंपरा-या संपादित पुस्तकातील लेख -४ ‘कोरकू खम्मनाट्य’ मधील – नाट्याविष्काराची आदिम परंपरा, महाराष्ट्रातील आदिवासींची नाट्य परंपरा	6	6
Unit-VI	वैदर्भीय लोकनाट्य परंपरा-या संपादित पुस्तकातील लेख -४ ‘कोरकू खम्मनाट्य’ मधील – कोरकूचे खम्मनाट्य आणि दंतकथा, खम्मनाट्याचे स्वरूप, खम्मनाट्याचे अवस्थांतरे, प्राचीन , मध्ययुगीन अर्वाचीन खम्मनाट्याविष्कार.	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third year Semester- VI- (NEP)
Vertical- a
Major-Elective- DSC-Marathi Language (DSC- मराठी भाषा)
अभ्यासक्रम (Syllabus)
Course Code – 639215

Course Name -Major -Elective -DSC-Marathi Language-Theory EL-(D) – मराठी लोककला अभ्यास

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -VI	Major-Elective - Marathi Language	Theory-EL-(D)	639215	मराठी लोककला अभ्यास	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्रातील विविध लोककला परंपरांचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना लोककलेचा सामाजिक, सांस्कृतिक आणि ऐतिहासिक संदर्भ समजावून सांगणे. ३. विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक वारशात लोककलेचे महत्त्व लक्षात आणून देणे ४. विद्यार्थ्यांमध्ये लोककलेविषयी अभिरुची आणि संशोधनवृत्ती विकसित करणे. ५. विद्यार्थ्यांना वासुदेव, गोंधळी, वाघ्या मुरळी, भराडी, पोतराज प्रादर्शिक लोककलेचे स्वरूप व वैशिष्ट्याचे आकलन करून देणे. ६. विद्यार्थ्यांना निवडक प्रादर्शिक लोककलेचे तपशील व भाषिक रूपाचे आकलन करून देणे. ७. स्थानिक लोककला प्रकारांचे दस्तऐवजीकरण व संवर्धनासाठी विद्यार्थ्यांना प्रेरित करणे.
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना साहित्याच्या मौखिक रूपाचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठीतील प्रादर्शिक लोककला साहित्य प्रकारचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना वासुदेव, गोंधळी, वाघ्या मुरळी, भराडी, पोतराज प्रादर्शिक लोककलेचे स्वरूप व वैशिष्ट्याचे आकलन होईल. ४. विद्यार्थ्यांना निवडक प्रादर्शिक लोककलेचे तपशील व भाषिक रूप अवगत होईल. ५. विद्यार्थ्यांना प्रादर्शिक लोककलेचे कौशल्ये प्राप्त करता येतील. ६. विद्यार्थ्यांमध्ये लोककलेविषयी अभिरुची आणि संशोधनवृत्ती विकसित होईल.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) -Major -Elective -DSC-Marathi Language -Theory EL-(D) - मराठी लोककला अभ्यास			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - लोकसंस्कृतीचे उपासक लेखक - रा. चिं. ढेरे, प्रकाशक -पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, तृतीय आवृत्ती २००७ (या पुस्तकातील वासुदेव, गोंधळी, वाघ्या मुरळी, भराडी, पोतराज इत्यादी भाग)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	लोकसंस्कृतीचे उपासक - या पुस्तकातील लेख क्रमांक १ वासुदेव	12	12
Unit-II	लोकसंस्कृतीचे उपासक - या पुस्तकातील लेख क्रमांक २ गोंधळी	12	12
Unit-III	लोकसंस्कृतीचे उपासक - या पुस्तकातील लेख क्रमांक ४ वाघ्या मुरळी	12	12
Unit-IV	लोकसंस्कृतीचे उपासक - या पुस्तकातील लेख क्रमांक ५ भराडी	12	12
Unit-V	लोकसंस्कृतीचे उपासक - या पुस्तकातील लेख क्रमांक ६ पोतराज	6	6
Unit-VI	लोककलाप्रकाराचे वैशिष्ट्ये व सांस्कृतिकदृष्ट्या महत्व	6	6
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित - दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 5 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 6 - अभ्यास घटकावर आधारित - लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2.अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

Minor- Syllabus

B. A. Third year- Semester- VI (NEP)

Vertical- b

Minor -DSC-Marathi Language (DSC- मायनर - मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code - 639254

Course Name -Minor – DSC- Marathi Language-Theory -VI- मराठीचा लेखन वारसा: भाग – ४

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -VI	Minor- DSC- - Marathi Language	Theory- VI	639254	मराठीचा लेखन वारसा: भाग – ४	4	Total=60 Per week = 4	3 Hrs.	Internal 40 + External 60 Total = 100

Course Objectives: /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय करून देणे. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय करून देणे. ५. विद्यार्थ्यांना प्राचीन, मध्ययुगीन व आधुनिक मराठी साहित्यपरंपरेची ओळख करून घेणे. ६. विद्यार्थ्यांना भाषेच्या सांस्कृतिक, सामाजिक व ऐतिहासिक योगदानाची जाणीव निर्माण करणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	१. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील वैचारिक लेखन परंपरेचा परिचय होईल. २. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील ललित लेखन परंपरेचा परिचय होईल. ३. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील काव्यलेखन परंपरेचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील विविधांगी लेखन कौशल्ये अवगत होतील व त्याचा उपयोग ते आपल्या करिअर क्षेत्रात करतील. ५. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेतील साहित्य परंपरेचा परिचय होईल. ६. मराठीतील विविध साहित्यप्रवाह व त्यांचे योगदान समजावून सांगू शकतील. ७. मराठी भाषेच्या जतन, संवर्धन आणि प्रसाराबाबत सकारात्मक दृष्टीकोन विकसित करू शकतील

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP) Minor- DSC-Marathi Language -Theory -VI- मराठीचा लेखन वारसा: भाग -४			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक – शब्दगंध- भाग -3			
प्रकाशक - राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर, २०२४ (या पुस्तकातील सत्र- ६ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक, ललित व कविता)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I & Unit-II	शब्दगंध भाग -३ या पुस्तकातील सत्र -६ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेख १. धर्मसुधारणा की धर्मनिरपेक्षता ?-गं. बा. सरदार २. सेवेचे शास्त्र आणि अध्यात्म- अभय बंग ३. विचारव्यवहार हाच जीवनव्यवहार- प्रवीण बनसोड या वैचारिक लेखाचे आकलन विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-III & Unit-IV	शब्दगंध भाग -३ या पुस्तकातील सत्र -६ अंतर्गत समाविष्ट ललित १ नातं- नरेंद्र चपळगावकर २ प्रेम-गणेश देवी ३. मीच एक अरण्य- श्रीधर अंभोरे या ललित घटकाचे आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	24	24
Unit-V & Unit-VI	शब्दगंध भाग -३ या पुस्तकातील सत्र -६ अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या एकूण ६ कवितांचा आकलन, आस्वाद, विश्लेषण व मूल्यमापन	12	12
Total		60	60

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 60 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 40 गुण, एकूण गुण = 100 वेळ - 3 तास		
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न १ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न २ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट वैचारिक लेखावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न ३ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न ४ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट ललित घटकावर आधारित दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न ५ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न ६ - सत्र -५ अंतर्गत समाविष्ट कवितेवर आधारित लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	60 गुण
अंतर्गत	1. अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	20 गुण
मूल्यमापन (Internal Assessment)	2. अभ्यासक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	20 गुण

B. A. Third Year Semester- VI (NEP)

Vertical -d (i)

VSC (Vocational Skill Course)

Major-DSC-Marathi Language (DSC-मराठी भाषा)

अभ्यासक्रम (Syllabus)

Course Code – 639275

Course Name – VSC-Marathi Language -Theory -V- पॉडकास्टिंग कौशल्ये

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Total Teaching Hours	Exam Duration	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -VI	VSC-Marathi Language	Theory - V	639275	पॉडकास्टिंग कौशल्ये	2	Total=30 Per week =2	2 Hrs.	Internal 20 + College Level Theory 30 Total= 50

Course Objectives : /अभ्यासपत्रिकेची उद्दिष्टे	- विद्यार्थ्यांना पॉडकास्टिंगची संकल्पना, इतिहास, स्वरूप आणि डिजिटल माध्यमांमधील महत्त्व समजावून देणे. - ऑडिओ स्टोरीटेलिंग, स्क्रिप्ट लेखन आणि कंटेंट नियोजनाची कौशल्ये विकसित करणे. - ऑडिओ रेकॉर्डिंग, संपादन (Editing) आणि उत्पादन (Production) यांसाठी आवश्यक तांत्रिक ज्ञान प्रदान करणे. - मुलाखत, व्हॉइस मॉड्युलेशन, अँकरिंग आणि सादरीकरण कौशल्यांचा विकास करणे. - पॉडकास्टचे प्रकाशन , वितरण (Distribution) आणि प्रचार याविषयी माहिती देणे. - पॉडकास्टच्या गुणवत्तेचे मूल्यांकन, प्रेक्षक सहभाग आणि विश्लेषण (Analytics) समजावून देणे
Course Outcomes / अभ्यासपत्रिकेची फलनिष्पत्ती	- विद्यार्थी पॉडकास्टिंगचे विविध प्रकार, स्वरूप आणि माध्यमांतील भूमिका स्पष्ट करू शकतील. - विद्यार्थी पॉडकास्टसाठी प्रभावी स्क्रिप्ट तयार करून ऑडिओ कंटेंटचे नियोजन करू शकतील. - ऑडिओ रेकॉर्डिंग, संपादन आणि ध्वनी व्यवस्थापनासाठी आवश्यक तांत्रिक कौशल्ये वापरू शकतील. - स्वतंत्रपणे दर्जेदार पॉडकास्ट एपिसोड तयार, संपादित आणि प्रकाशित करू शकतील. - प्रेक्षकांच्या गरजा लक्षात घेऊन आकर्षक आणि प्रभावी ऑडिओ स्टोरीटेलिंग करू शकतील. - पॉडकास्टचे मार्केटिंग, वितरण आणि कार्यक्षमतेचे विश्लेषण (Analytics) करू शकतील. - पॉडकास्ट निर्मितीतील नैतिक, कायदेशीर आणि व्यावसायिक बाबींचे मूल्यांकन करू शकतील.

अभ्यासक्रम / Syllabus			
B. A. Semester- VI (NEP)-VSC- Marathi Language -Theory -V - पॉडकास्टिंग कौशल्ये			
नेमलेले पाठ्यपुस्तक - मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये संपादक - मराठी अभ्यास मंडळ, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ प्रकाशक -अथर्व पब्लिकेशन, धुळे, जुलै २०२६ (या संपादित पाठ्यपुस्तकातील भाग -५)			
Unit	घटक / उपघटक	अध्यापन तास	गुण विभागणी
Unit-I	मराठी भाषा आणि व्यावसायिक कौशल्ये - या - पाठ्यपुस्तकातील भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग : संकल्पना, व्याप्ती व महत्व	12	12
Unit-II	भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग : स्वरूप व वैशिष्ट्ये	6	6
Unit-III	भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग : प्रकार	6	6
Unit-IV	भाग- ५ अंतर्गत समाविष्ट लेख - पॉडकास्टिंग कौशल्ये - यामधील पॉडकास्टिंग कौशल्ये आणि व्यक्तिमत्त्व विकास, नमूना प्रात्यक्षिके	6	6
एकूण =		30	30

मूल्यमापन / Evaluation		
गुण विभागणी = लेखी परीक्षा 30 गुण व अंतर्गत मूल्यमापन 20 गुण, एकूण गुण = 50 वेळ - 2 तास		
	प्रश्न संख्या	प्रश्ननिहाय गुण
प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप	प्रश्न 1 - अभ्यास घटकावर आधारित एक दीर्घोत्तरी प्रश्न	12 गुण
	प्रश्न 2 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 3 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	प्रश्न 4 - अभ्यास घटकावर आधारित एक लघुत्तरी प्रश्न	6 गुण
	(प्रत्येक प्रश्नाला अंतर्गत पर्याय असतील)	
	Total	30 गुण
अंतर्गत मूल्यमापन (Internal Assessment)	1.अभ्यासक्रमावर आधारित घटकावर गृहपाठ (Assignment)	10 गुण
	2.अभ्यासक्रमावर आधारित, प्रात्यक्षिक/ वस्तुनिष्ठ प्रश्न चाचणी (MCQ) / घटक चाचणी (Class Test) क्षेत्र प्रकल्प कार्य / गट चर्चा / प्रश्नमंजुषा / विस्तार कार्य इ. यापैकी कोणताही एक पर्याय निवडावा	10 गुण

B. A. Semester- VI (NEP)
Vertical- f (i)
Internships / Apprenticeship / OJT
इंटरनशिप
Major-DSC-Marathi Language
Code – 639291
Internships Apprenticeship / OJT

Level	Semester	Vertical Type	Type of Course	Course code	Course Name	Credits	Learning Hours	Maximum Marks
5.5	B. A. Semester -VI	Major - Marathi Language	Internships / Apprenticeship / OJT	639291	Internships Apprenticeship / OJT	4	Total= 120 Per week = 8	4 credits

	Internships / Apprenticeship / OJT
Internships Objectives: / इंटरनशिप उद्दिष्टे	● विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष अनुभव देणे. ● विद्यार्थ्यांचे मराठी भाषा आणि साहित्यामध्ये व्यावहारिक कौशल्ये विकसित करणे. ● लेखन, संपादन, अनुवाद, पत्रकारिता, प्रकाशन, सांस्कृतिक संस्था, ग्रंथालये किंवा शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव मिळवणे. ● वर्गात शिकलेल्या गोष्टींचा व्यावसायिक वातावरणात उपयोग करणे. ● व्यावसायिक आणि तांत्रिक कौशल्ये विकसित करणे. ● पुस्तकी ज्ञानासोबतच कॉर्पोरेट जगतात वावरण्याचे स्वतःचे कौशल्ये विकसित करणे
Project Outcomes / प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती	इंटरनशिप पूर्ण झाल्यावर, विद्यार्थी पुढील गोष्टी करण्यास सक्षम असतील : ● विद्यार्थ्यांची त्यांच्या सैद्धांतिक ज्ञानाचा प्रत्यक्ष परिस्थितीत उपयोग करण्याची क्षमता विकसित होईल . ● विद्यार्थ्यांचे मराठी भाषा आणि साहित्यामध्ये व्यावहारिक कौशल्ये विकसित होतील . ● विद्यार्थ्यांचे मराठी लेखन, संपादन, अनुवाद, पत्रकारिता, प्रकाशन, सांस्कृतिक संस्था, ग्रंथालये किंवा शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव मिळेल. ● विद्यार्थ्यांचे व्यावसायिक संवाद आणि सांघिक कार्य कौशल्ये विकसित होतील. ● विद्यार्थ्यांला मराठी भाषा संबंधी संस्थात्मक कार्यसंस्कृती समजून घेण्यास मदत होईल. ● विद्यार्थ्यांला करिअरविषयी जागरूकता निर्माण होईल आणि उद्योग क्षेत्राचा अनुभव मिळवणे सोईच होईल.

अंमलबजावणीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे / sop	
कालावधी	• ४ क्रेडिट्स साठी अंदाजे १२० तास इंटरनशिप करणे अपेक्षित • चौथ्या किंवा पाचव्या सत्राच्या सुट्टीत किंवा विद्यापीठाच्या वेळापत्रकानुसार पूर्ण करता येईल.
इंटरनशिप निवड	मराठी भाषा, साहित्य, माध्यम (Media) किंवा शिक्षणाशी संबंधित मान्यताप्राप्त संस्था, विभाग इत्यादीची इंटरनशिपसाठी निवड करता येईल. यासाठी या संस्थेकडून परवानगी मिळवणे अनिवार्य असेल.
संभाव्य इंटरनशिप क्षेत्रे	मराठी भाषा व साहित्य या विषया अंतर्गत - संभाव्य इंटरनशिप क्षेत्रे मराठी वृत्तपत्रे कार्यालये, प्रकाशन संस्था, अनुवाद संस्था, ग्रंथालये आणि अभिलेखागारे, शाळा आणि शैक्षणिक संस्था, प्रशासकीय विभाग, सांस्कृतिक आणि साहित्यिक संस्था, रेडिओ केंद्र, टीव्ही आणि माध्यम संस्था, प्रसारण केंद्र आणि कार्यालये, विविध उद्योग, कंपन्या, शासकीय विभाग, स्वयंसेवी संस्था (NGOs), संशोधन संस्था, स्टार्टअप्स, रुग्णालये, प्रयोगशाळा (लागू असल्यास) इत्यादी.. जिथे मराठी भाषेच्या संदर्भात कार्य करावयास संधी आहे अशा कोणत्याही संस्था .. इंटरनशिप साठी निवडता येईल.
इंटरनशिप करताना कामाचे स्वरूप व जबाबदाऱ्या	मराठी मध्ये मजकूर लेखन, प्रूफरीडिंग, संपादन, भाषांतर (मराठी ↔ इंग्रजी/हिंदी), अहवाल लेखन, दस्तऐवजीकरण आणि संग्रहण साहित्यिक किंवा सांस्कृतिक कार्यक्रमांमध्ये साहाय्य करणे, शैक्षणिक साहाय्यक उपक्रमात सहभाग, निरीक्षण करून भाषिक नोंदी घेणे,
इंटरनशिप करताना विद्यार्थ्यांकडून सादर करावयाच्या गोष्टी	विद्यार्थ्यांकडून खालील गोष्टी करून घ्याव्या • इंटरनशिपसाठी रुजू होण्याचे पत्र • दैनंदिन/साप्ताहिक नोंदवही • उपस्थितीची नोंद • इंटरनशिप पूर्ण केल्याचे प्रमाणपत्र • इंटरनशिप अहवाल (ज्यामध्ये एकूण १० मुद्दे असतील)
इंटरनशिप अहवालात अपेक्षित मुद्दे	खालील प्रमाणे इंटरनशिप अहवालात मुद्दे असावेत १. मुखपृष्ठ २. प्रमाणपत्र, ३. कंपनीची / संस्थेची माहिती ४. इंटरनशिपची उद्दिष्ट्ये-, ५. केलेले काम, ६. शिकलेली कौशल्ये ७. आलेल्या अडचणी, ८. निष्पत्ती आणि शिकवण ९. समारोप, , १०. परिशिष्टे- (कामाचे फोटो, chart ..)
मूल्यांकन	मूल्यांकन खालील बाबींवर आधारित असू शकते: उपस्थिती, कामाच्या ठिकाणी कामगिरी, इंटरनशिप अहवाल, पर्यवेक्षकांचा अभिप्राय, अपेक्षित शिक्षण परिणाम, मराठी संवाद कौशल्यात सुधारणा व्यावसायिक लेखन आणि संपादन क्षमता, अनुवाद कौशल्य प्रकाशन आणि माध्यम प्रक्रियांचे आकलन, कार्यस्थळावरील नीतिमत्ता आणि व्यावसायिक वर्तन

===00000===